

17. møde.

Onsdag den 23. marts kl. 13.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Medlemmer af folketinget Gerda Møller, Poul Schlüter, Palle Simonsen og Stetter har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om afvikling af Roskilde universitetscenter som selvstændig institution.

(Beslutningsforslag nr. B 25).

Medlemmer af folketinget Svend Andersen (Rosk. a.), Glensgård, Kirsten Jacobsen, Kjærulff-Schmidt og Voigt har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om solidaritet på det pensionsmæssige område.

(Beslutningsforslag nr. B 26).

Medlemmer af folketinget Kjærulff-Schmidt, Dohrmann, Glensgård, Glistrup, H. C. Hansen, Jørgen Junior, Lawaetz, Nauerby og Ernst Schmidt har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om visse hovedlandevejsstrækninger. (Ophævelse af bemyndigelsen til at lade anlægge Vallensbæk-Tårnby-motorvejen).

(Lovf. nr. L 120).

Medlemmer af folketinget Niels Helveg Petersen, Bernhard Baunsgaard, Bolvig, Svend Hugaard, Grethe Philip og Skytte har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af valgretsaldren til folketinget.

(Lovf. nr. L 121).

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Gerda Møller) (KF):

Jeg skal herved fremsætte forslag til folke-

67 Ft

tingsbeslutning om afvikling af Roskilde universitetscenter som selvstændig institution.

Et flertal i folketinget har gang på gang modsat sig det konservative folkepartis ønske om at lægge Roskilde universitetscenter ind under Københavns universitet, selv om dette vil være i bedre samklang med centerets oprindelige formål end den udvikling, centeret er undergået siden den oprindelige beslutning om dets etablering. (Centeret var jo tænkt som en aflastning af Københavns universitet).

Den lange række af uroligheder og praktiske vanskeligheder på centeret er nu fortsat med en ny eksamensboykot. Det konservative folkeparti finder herefter, at der må være mulighed for at overbevise et flertal i folketinget om, at centeret først kan fungere, når det er lagt ind under Københavns universitet. Partiets mangeårige ønske herom er hidtil afvist af et flertal i folketinget, men under hensyn til udviklingen gennem årene og de nyeste begivenheder på Roskilde universitetscenter håber jeg, at dette forslag til folketingsbeslutning får en hurtig og nem gang gennem tinget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Svend Andersen (Rosk. a.)) (FP):

Hermed tillader jeg mig at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om solidaritet på det pensionsmæssige område, idet jeg i øvrigt skal henvise til forslaget tekst og de ledsagende bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (Kjærulff-Schmidt) (FP):

Jeg tillader mig herved at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om visse hovedlandevejsstrækninger. (Ophævelse af bemyndigelsen til at lade anlægge Vallensbæk-Tårnby-motorvejen), idet jeg vedrørende motiveringen for fremsættelsen skal henvise til bemærkningerne til lovforslaget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Niels Helveg Petersen) (RV):

Hermed tillader jeg mig at fremsætte forslag til lov om ændring af valgretsaldren til folketinget.

Da folketinget i juni 1976 behandlede regeringens forslag til ændring af myndighedsaldren og en række andre dermed sammenhængende aldersgrænser, således at disse blev nedsat fra 20 til 18 år, blev det fra det radikale venstres side beklaget, at der ikke samtidig

[Niels Helveg Petersen.]

forelå et forslag til ændring af valgretsaldere fra 20 til 18 år. Regeringen tilkendegav, at man i princippet var enig med det radikale venstre om, at valgrets- og myndighedsaldere burde være den samme, men regeringen fandt det af grunde, som ikke blev særlig klart præciseret, mindre rigtigt at fremsætte forslag til ændring af valgretsaldere på daværende tidspunkt.

Fra radikal side medvirkede vi til ændring af myndighedsaldere til de 18 år, fordi dette er i overensstemmelse med partiets program, men vi tilkendegav samtidig, at vi havde fundet det rigtigst, om man på én gang havde ændret begge disse afgørende aldersgrænser. Derfor blev det ved 3. behandling af regeringens forslag klart givet til kende, at det radikale venstre ville fremkomme med forslag til ændring af valgretsaldere straks ved begyndelsen af folketingsåret 1976-77. Forslag i overensstemmelse hermed blev fremsat af det radikale venstre i oktober 1976, men nåede ikke at blive færdigbehandlet inden folketingsvalget den 15. februar 1977.

Dette lovforslag genfremsættes hermed som et udtryk for, at det radikale venstre både finder det rigtigst, at valgrets- og myndighedsaldere i dag er 18 år, og at en nedsættelse til disse 18 år på det ene område som en helt naturlig konsekvens må medføre en tilsvarende nedsættelse på det andet område.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets tekst og bemærkningerne hertil, anbefaler jeg det til velvillig og hurtig behandling i folketinget.

Den første sag på dagsordenen var:
Spørgsmål til ministrene.

Af *Jørgen Jensen* (DKP) til arbejdsministeren:
ren:

»Agter ministeren at ændre reglerne for opførelse af gylleanlæg og at skærpe tilsynet med disse?«

(Spm. nr. 23).

Skriftlig begrundelse.

Den 5. marts 1977 døde fire mand i en gylletank på »Slægtsgården« i Emmerlev. Den 4. august 1975 døde to mand i en gylletank nær Hobro. Fra 2. kvartal 1973 til 1. kvartal 1975 skete der 11 meget alvorlige arbejdsulykker ved udmugnings- og gylleanlæg samt ajlebeholdere.

Direktoratet for arbejdstilsynet henviser til to publikationer, nr. 17 og 23 fra 1966 og 1968, vedrørende brøndarbejde samt et indlæg i Landsbladet i 1975 efter Hobroulykken. Der er ingen af disse publikationer, som giver den mindste vejledning med hensyn til opførelse af gyllebeholdere og dyrkning af aerobe bakterier ved iltning/omrøring af gyllen, hvorved den lugtløse, livsfarlige kulsyre dannelse undgås, og hvorved dannelsen af de meget giftige og stinkende gasarter hos anaerobe bakterier undgås. I DDR og Sverige findes mange gylleanlæg, der holdes fri for anaerobe bakterier. Man kan også undersøge muligheden for at aflåse gyllebeholderne, så kun autoriserede folk får adgang til at reparere produktionsstop i anlægget. Under alle omstændigheder dokumenterer de mange ulykker, at reglerne for gylleanlæg ikke opfylder de sikkerhedskrav, der er gældende andre steder i erhvervsproduktionen. Da der opføres et stigende antal gylleanlæg, er der et akut behov for skærpede regler.

Arbejdsministeren (*Erling Jensen*):

I anledning af hr. *Jørgen Jensens* spørgsmål kan jeg oplyse, at efter lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri skal der, som det siges, træffes fornødne sikkerhedsforanstaltninger til forebyggelse af ulykker ved kvælning, forgiftning eller eksplosion ved arbejde i brønde m. v.

Arbejdstilsynets specialinspektør for landbrugsområdet har i det indlæg i Landsbladet fra 1975, som spørgeren omtaler, redegjort for, hvori faren ved arbejde i ajle- og gyllebeholdere består, hvad man kan gøre for at undgå de farlige situationer, og hvordan man skal forholde sig, hvis ulykken sker. Der er endnu ikke af direktoratet for arbejdstilsynet fastsat regler specielt om opførelse og indretning af gylleanlæg, men statens forskningsinstituts byggeblade om landbrugsbyggeri omfatter bl. a. ajle- og gyllebeholdere.

For så vidt angår udmugningsanlæg, som spørgeren også kommer ind på, har direktoratet i 1976 udsendt anvisninger om sikkerhedsforanstaltninger vedrørende disse anlæg.

Direktoratet for arbejdstilsynet er fuldt opmærksom på, at der er behov for særregler vedrørende opførelse og indretning af gylleanlæg og for arbejde i sådanne anlæg. De eksisterende anvisninger om arbejde i brønde m. v., som spørgeren nævner, tager ikke direkte sigte

[Arbejdsministeren.]

på gylleanlæg og er heller ikke tilstrækkelig kendt i landbruget.

Direktoratet har imidlertid anset det for ønskeligt, at det kommende branchesikkerhedsråd for landbruget kunne medvirke ved reglerens udarbejdelse, og har derfor afventet etablering og godkendelse af dette råd. Man vil nu imidlertid snarest tage kontakt med landbrugsorganisationsorganisationer, herunder arbejdsmarkedets parter inden for landbruget, om medvirken til udarbejdelse af regler. Da der vil gå nogen tid, inden regler kan foreligge, vil direktoratet udarbejde en advarselsfolder, som man vil udsende til bl. a. landbrugsorganisationerne og Specialarbejderforbundet i Danmark sammen med en pressemeddelelse, der vil gå til hele fagpressen. Man vil heri opfordre landmændene til at kontakte det stedlige arbejdstilsyn for at få råd og vejledning om gylleanlægs pasning m. m. Tilsynskredsene vil udlevere folderen under besøg på landbrugsvirksomheder, og direktoratet vil som led i samarbejdet med landbrugsorganisationsorganisationer gennem disse anmode om, at folderen bliver distribueret i videst muligt omfang. Endelig vil direktoratet indskærpe over for kredsene, at der er behov for speciel vejledning om brugen af gylleanlæg. Der er imidlertid en række praktiske problemer forbundet hermed; anlæggene har i de senere år fået en væsentlig større udbredelse end tidligere, men er ikke registreret. Det er derfor vanskeligt for tilsynet at finde frem til alle disse anlæg.

Jeg kan således konkludere, at man i direktoratet for arbejdstilsynet er meget opmærksom på behovet for at få fastsat særlige regler på dette område, og jeg er indstillet på, at dette arbejde må fremskyndes mest muligt.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg kan kun give min uforbeholdne tak for svaret og sige, at det er glædeligt, at man vil sætte ind. Jeg vil blot pege på én ting: det er jo muligt at opføre disse anlæg på en sådan måde, at den livsfarlige kulsyreindhold bliver undgået. Jeg vil spørge, om det ud over dette, at man vil skærpe forholdsreglerne for dem, der arbejder med det, ikke var rigtigt, om man satte ind, så man var i stand til at sikre, at der ikke blev opført nye anlæg, uden at de blev opført på en sådan måde, at selve faremomentet var fjernet.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Jeg tror, at jeg kan love hr. Jørgen Jensen, at også det af ham rejste problem vil indgå i det arbejde, der nu skal udføres, og at jeg kan føle mig helt overbevist om, at dette emne vil blive noget af det første, det nye branchesikkerhedsråd for landbrugsområdet vil tage op. Jeg håber som sagt, at vi allerede umiddelbart kan komme i gang med dette arbejde ud fra ønsket om at skabe fornøden kontrol både med driften og med indretningen.

Poulsgaard (FP):

Jeg lyttede med interesse til ministerens svar og var faktisk glad for det, men jeg er ikke så glad for, hvis vi skal have en forfærdelig masse kontrolforanstaltninger. Jeg har selv arbejdet i anlæg og kender en del til det, og det er noget farligt noget. Jeg synes, jeg savner én ting i ministerens svar, som ellers var fyldestgørende og udmærket: er der nogen undersøgelse, der viser, om en almindelig gasmaske kan afhjælpe disse meningsløse ulykker, der har været?

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Der er, som jeg sagde i mit svar til hr. Jørgen Jensen, allerede i 1975 af den særligt sagkyndige for landbrugsområdet givet en række praktiske anvisninger, der også kommer ind på det af hr. Poulsgaard rejste problem. Jeg er ikke uenig med hr. Poulsgaard i, at det dominerende i denne sag ikke er en efterfølgende kontrol, men en forudgående vejledning og information, så disse ulykker kan undgås ved indretningen og ved driften af disse anlæg. Det er først og fremmest et spørgsmål om tilstrækkelige, langsigtede og rigtige regler og en orientering om muligheden for at anvende disse. Jeg går ud fra, at der i hr. Poulsgaards betragtninger lå, at der ingen er, der på forhånd indretter disse anlæg med henblik på, at mennesker kan komme til skade i dem, og derfor må det være i alles interesse, at vejledningen er af en sådan karakter, at nye anlæg indrettes, så de tilgodeser alle mulige sikkerheds- og tryghedshensyn, og at eksisterende anlæg ændres på en sådan måde, at disse helt urimelige ulykker kan undgås.

Tang Sørensen (FP):

Jeg har med interesse lyttet til ministerens redegørelse. Må jeg som praktisk landmand

[Tang Sørensen.]

oplyse ministeren om, at det ikke er muligt at indrette disse beholdere, det gælder ajlebeholdere og gylleanlæg, sådan, at ulykker ikke kan ske. Men man kan vejlede de mennesker, der skal ned i beholderne, om, hvordan ulykker undgås. Det er den mest praktiske måde at gøre det på, for at indrette dem således, at ulykker ikke kan ske, er praktisk uladsiggørligt.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Jeg er nødt til at sige til hr. Tang Sørensen, at hvis hr. Tang Sørensen og jeg bare er enige om, at vi er fælles i vor interesse i, at disse ulykker undgås, så er det det væsentlige. Men derudover er det vel værd at sige, at det normalt altid er kombinationen af indretning og drift og forståelse for, hvordan denne kombination kan virke i praksis, der giver mulighed for at undgå ulykker. Men jeg tager alle tre indlæg som udtryk for, at alle i denne sal er interesserede i, at disse ulykker undgås. Det må være det afgørende, og det må vi bistå hinanden med.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Jørgen Jensen (DKP) til arbejdsministeren:

»Med hvilken begrundelse opretholdes kravet om kontrol på arbejdsformidlingskontorerne?«

(Spm. nr. 51).

Skriftlig begrundelse.

Med henvisning til begrænsede lokalemuligheder, ombygninger og personalemangel har arbejdsformidlingskontorer indført fremmødekontrol med op til 6 ugers interval.

Man ved, at der ved kontrollen ikke anvises arbejde, men kun stemples og udleveres nye kort til de ledige. Dette kunne uden yderligere arbejde og udgift ske sammen med udbetalingen og er derfor en absolut unødvendig udgift for samfundet, ligesom det er en belastning for de ledige.

Hvor molboagtigt dette har udviklet sig, fremgår af situationen i Københavns omegn, hvor to arbejdsformidlingskontorer nu ønskes sammenlagt, og hvor man så som samlet kontrolsted for mange hundrede arbejdssøgende foreslår to muligheder i kontorbygninger, på henholdsvis 4. og 7. sal.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Hr. Jørgen Jensen har spurgt, med hvilken begrundelse kravet om kontrol på arbejdsformidlingskontorerne opretholdes. Begrundelserne er nu som før mangeartede. Jeg kan således oplyse, at formålet bl. a. er, at de ledige ved personlig henvendelse på arbejdsformidlingskontoret kan få lejlighed til selv at gøre sig bekendt med alle foreliggende arbejdsmuligheder og mulighederne for at benytte f. eks. tilbud om uddannelse.

Hertil kommer, at fremmødet er med til under arbejdsløshedsperioden at sikre en løbende kontakt mellem den arbejdssøgende og arbejdsformidlingskontoret. Denne kontakt gør det muligt for arbejdsformidlingen at blive gjort bekendt med f. eks. den lediges ændrede arbejdsønsker eller andre forhold, der kan have væsentlig betydning for formidlingen for den pågældende. Regelmæssig og direkte kontakt med de arbejdssøgende er desuden nødvendig for en hurtig besættelse af de ledige stillinger, som anmeldes til arbejdsformidlingen.

For så vidt angår fremmødet og kontrollen med, at den pågældende fortsat er til rådighed for arbejdsmarkedet, ønsker jeg at bemærke, at udbetalingen af arbejdsløshedsdagpenge foregår på grundlag af pågældendes erklæring på tro og love. Fremmødet tjener dog som en bekræftelse af, at den pågældende fortsat er ledig og arbejdssøgende, og i denne forbindelse må det nævnes, at de kommunale sociale myndigheder har tillagt fremmødet betydning for så vidt angår de ikke-forsikrede.

Med hensyn til fremmødehyppigheden stilles som udgangspunkt i arbejdsdirektoratets cirkulære fra 1969 om ledige arbejdsløshedskassemedlemmers kontakt med AF-kontorerne krav om ét ugentligt fremmøde, idet det dog i henhold til cirkulæret er overladt til den enkelte arbejdsformidlingschef at gøre undtagelser fra denne regel og fastsætte lempeligere bestemmelser om fremmødehyppigheden. Hvor hyppigt fremmøde der stilles krav om, vil afhænge af, hvilke behov der er for kontakt med de arbejdssøgende inden for de forskellige geografiske og faglige områder.

De i den seneste tid fremdragne eksempler på, at visse kontorer har tilladt meget lange perioder uden fremmøde, må ses bl. a. på denne baggrund, sammenholdt med den meget store arbejdsløshed. Ikke desto mindre må det tillægges betydning, at arbejdsformidlingskontorerne

[Arbejdsministeren.]

har en direkte kontakt med de ledige, det er absolut ikke bare et spørgsmål om et stempel. For så vidt der er tale om ulemghed for de ledige, må dette så vejes op imod, at det har betydning for formidlingsarbejdet til gavn for den pågældende selv.

Det er derfor min overbevisning, at regler om fremmøde er såvel nødvendige som gavnlige for både de arbejdssøgende og arbejdsformidlingens muligheder for at nå frem til resultater.

Jørgen Jensen (DKP):

De begrundelser, arbejdsministeren her fremdrog, kendte jeg, men meningen med spørgsmålet var ligesom at understrege, at den begrundelse, som lå i loven om arbejdsformidling og arbejdsanvisning og kontrol, ikke opfyldes på formidlingskontorerne. Det er rigtigt, at man peger på, at det er et spørgsmål om kontakt, om kontrol og om, at den arbejdssøgende kan få både interesse og mulighed for andet arbejde. Men det er en kendsgerning, at dette ikke opfyldes på formidlingskontorerne. Jeg vil godt understrege, at når jeg i min begrundelse har henvist til, at perioden, hvorefter man skal møde på arbejdsformidlingskontorerne, går op til 6 uger f. eks. i Storkøbenhavn, er det, fordi det i højere grad virker som en gene for de arbejdsløse. Det er ikke, fordi de er utilfredse med at skulle gå til kontrol, men fordi man gennem måneder, ja, i mange tilfælde gennem år, går på arbejdsformidlingskontoret uden at få anvist arbejde eller uddannelsesstilbud, og alene ser dette fremmøde som et forsøg på at gribe ind i de arbejdsløses muligheder for at få understøttelse. Medens man på de enkelte formidlingskontorer kan forlænge perioden for fremmøde, er der jo uhyggeligt mange eksempler på, at de arbejdssøgende bliver frataget understøttelsen, hvis de kommer for sent til formidlingskontoret. Derfor var mit spørgsmål rejst, for jeg mener, at nu må alle kunne se, at arbejdsformidlingskontorerne ikke er i stand til at løse den opgave, som man havde givet dem ved lovens udformning.

Jeg vil godt spørge, hvorvidt man ud fra de erfaringer, vi har i dag, overvejer sammen med de ændringer, som skal komme i loven vedrørende anvisning, også at flytte kontrollen med de arbejdssøgende tilbage til arbejdsløsheds-kasserne. Det ville bl. a. ikke berøre dem, der

som ministeren pegede på, ikke var medlem af en arbejdsløshedskasse.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

På den sidste foranledning er jeg glad ved at kunne orientere hr. Jørgen Jensen om, at hele spørgsmålet om kontrol på arbejdsformidlingskontorerne er taget op til nyvurdering, idet spørgsmålet indgår i kommissoriet – de arbejdsopgaver, der er pålagt – for det nedsatte rationaliseringsudvalg vedrørende arbejdsformidlingen, det såkaldte Kaj Nielsen-udvalg. Det fremgår udtrykkeligt, at kontrollen på arbejdsformidlingskontorerne er en af de opgaver, man pålægger udvalget at tage op til undersøgelse og vurdering. Jeg ved, at det for tiden behandles i et særligt underudvalg vedrørende anvisning, og jeg har fået oplyst, at det vil indgå i de rapporter, Kaj Nielsen-udvalget udarbejder, med forslag til eventuelle ændringer i arbejdsformidlingens opbygning og forretningsgang.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal takke for det supplerende svar og håber så, at det også kan indgå i overvejelserne på en sådan måde, at man sikrer, at det, der virkelig bliver taget hensyn til, er mulighederne for at anvise de arbejdsløse beskæftigelse og ikke så meget en chikane alene for at kontrollere, om de virkelig er arbejdsløse.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Jeg tror, at hr. Jørgen Jensen og jeg deler den opfattelse, at samfundets hovedopgave over for de arbejdsløse er at søge at skaffe dem arbejde og i øvrigt at bistå dem bedst muligt, så længe de ulykkeligtvis ikke er i arbejde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Burgdorf (KF) til handelsministeren:

»Kan ministeren afkræfte, at Christiansfeld, Haderslev og Vojens kommuner vil miste deres status som egnsudviklingsområder?«

(Spm. nr. 40).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge meddelelser i radio og presse har egnsudviklingsrådet indstillet til ministeren, at de tre omtalte kommuner ikke længere skal være med blandt de områder, der kan modtage særlig økonomisk støtte til erhvervsudvikling m.v.

[Burgdorf.]

Da tidspunktet for at forringe forholdene i de pågældende kommuner forekommer meget slet valgt, vil jeg give ministeren anledning til at afkræfte, at de tre kommuner skal fjernes fra kredsen af egnsudviklingskommuner.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Spørgsmålet vil blive besvaret af økonomiministeren.

Burgdorf (KF):

Der er to formål med at stille dette spørgsmål til ministeren: at give ministeren anledning til at afkræfte de forlydender om, at visse syd- og sønderjyske kommuner afskæres fra den specielle erhvervsstøtteordning, og med et forhåbentlig positivt svar fra ministeren at give disse kommuner tillid til, at den frygt, man betrettiget nærer, ikke er begrundet.

Økonomiministeren (Per Hækkerup):

Det er handelsministeren, der fastsætter egnsudviklingslovens bistandsområder; det fremgår af egnsudviklingslovens § 5. Det sker efter en indstilling fra egnsudviklingsrådet. Der foreligger ikke for handelsministeren en sådan indstilling.

Det er rigtigt, at egnsudviklingsrådet under sine overvejelser har nedsat en arbejdsgruppe, som har foretaget visse regnestykker. Disse regnestykker er ikke en indstilling til egnsudviklingsrådet. Der foreligger altså for det første ikke nogen indstilling til egnsudviklingsrådet, for det andet ikke nogen indstilling fra egnsudviklingsrådet til handelsministeren. Derimod har egnsudviklingsrådet ønsket, inden man selv drøftede resultatet af denne arbejdsgruppes virksomhed, at give amter, kommuner og de regionale egnsudviklingsråd mulighed for at udtale sig om arbejdsgruppens arbejdsresultat. Når det foreligger, vil egnsudviklingsrådet tage spørgsmålet op til drøftelse, og såfremt egnsudviklingsrådet kommer med en indstilling til handelsministeren, vil handelsministeren derefter tage stilling hertil.

Burgdorf (KF):

Jeg takker da for det positive svar, men er ikke helt tryk ved det, for der ligger altså noget og gærer, om hvilket man ikke ved, hvad det kan udvikle sig til, men det glæder mig, at handelsministeren i øjeblikket ikke har planer om at ændre disse tilskudsordninger og grænserne.

Jeg vil gerne spørge, om man kan få ministerens tilsagn om, at ministeren ikke vil overveje eller ikke har tanker om at gennemføre disse ting, for det vil være betryggende.

Økonomiministeren (Per Hækkerup):

Jeg tror, hr. Burgdorf vil forstå, at jeg nok skal være lidt forsigtig med at afgive bindende tilsagn på handelsministerens vegne. Men det må vi jo alle sammen være klar over, at når vi har en lovgivning som egnsudviklingsloven, kan der i dens administration fra tid til anden måske være grundlag for at ændre denne administration. Det er altså en sådan overvejelse, der foreligger. Såfremt der ikke er særdeles gode grunde for at ændre den hidtidige praksis, kan jeg ikke forestille mig, at handelsministeren agter at ændre den, og da egnsudviklingsloven jo først og fremmest har til formål at søge at sikre en mulighed for støtte til og opbygning af erhvervslivet i de områder, hvor arbejdsløsheden er særlig stor, så må det også i de områder føles som en betryggelse at vide, at det er egnsudviklingslovens hensigt.

Birte Weiss (S):

Jeg tror, at det måske nok kan have undret nogle, at de udtalelser, der har været fra egnsudviklingsdirektoratets folk om denne sag i dagspressen, er blevet opfattet sådan, at de har haft en meget definitiv karakter.

Jeg vil også derfor godt takke ministeren for hans svar, som jeg opfatter på den måde, at der endnu overhovedet ikke er taget stilling til det udvalgsarbejde, som man har lavet i direktoratet.

Så vil jeg blot lige for en ordens skyld bede ministeren, når spørgsmålet nu er rejst, om at bekræfte, at der tilsvarende endnu ikke hverken positivt eller negativt har været taget stilling til den ansøgning fra 6 nordvestsjællandske kommuner om at komme under egnsudviklingsloven på baggrund af et arbejde, der har fundet sted sideløbende med det, der er foregået i direktoratet.

Økonomiministeren (Per Hækkerup):

Jeg skal ikke kunne udtale mig om, hvad embedsmænd i egnsudviklingsdirektoratet måtte have sagt, men kan henholde mig til det, jeg her har sagt. Der er ikke truffet nogen beslutninger. Der foreligger ikke nogen indstilling til handelsministeren, og det er handelsministeren, der træffer beslutningerne. Det er

[Økonomiministeren.]

ikke forskellige embedsmænd i egnsudviklingsdirektoratet og heller ikke egnsudviklingsrådet, der træffer sådanne beslutninger. De træffes til syvende og sidst af handelsministeren og under handelsministerens ansvar og derunder også under handelsministerens ansvar over for folketinget.

Så vil jeg sige, uden at jeg kender nærmere til spørgsmålet, at jeg kan vanskeligt forestille mig, at der skulle være truffet afgørelse i det af fru Birte Weiss rejste spørgsmål om de 6 nordvestsjællandske kommuner. Jeg har ingen konkret viden om det, men jeg ville tro, jeg havde hørt om det, hvis der var truffet en afgørelse.

Dohrmann (FP):

Det er jo ganske rigtigt, at det drejer sig om mange flere kommuner end de tre, hr. Burgdorf har nævnt. Jeg skal ikke kunne sige, om det er, fordi han er valgt i det pågældende område; men vi kan da være enige i, at det er meget uheldigt, hvis nogle kommuner får støtte og andre ikke får det. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om tiden ikke snart er inde til at ophæve hele egnsudviklingsloven.

Økonomiministeren (Per Hækkerup):

Nu er der jo ikke tale om, at det er kommuner, der får støtte. Det er spørgsmålet om, hvorvidt man vil føre en positiv erhvervspolitik og derved stille områder, som af den ene eller den anden grund er dårligere stillet i konkurrencemæssig henseende, på lige eller nogenlunde lige fod med de gunstigere stillede områder. Jeg er derfor absolut uenig med hr. Dohrmann i det synspunkt, at man skulle ophæve egnsudviklingsloven. Nu ved jeg ikke, om det er et tilfældigt udtryk for hr. Dohrmanns egne personlige opfattelser, eller et udtryk for fremskridtspartiets mere principielle holdning; såfremt det er det sidste, noterer jeg det med interesse og stor undren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Tove Jørgensen (DKP) til socialministeren:

»Vil ministeren ændre punkt 34 i cirkulære af 4. november 1975 om ydelse af hjælpemidler, således at kvinder opereret for brystkræft kan få bevilget 2 proteser og ikke kun én?«

(Spm. nr. 50).

Skriftlig begrundelse.

Spørgsmålet rejses, fordi en radikal brystkræftoperation erfaringsmæssigt tager psykisk meget hårdt på kvinder, hvorfor bevilling af protese er meget vigtig.

Hidtil har man bevilget én protese, hvilket giver betydelige vanskeligheder for den enkelte kvinde. Protesen kræver hyppig vask og er et stykke tid om at tørre, således at kvinden med mellemrum er uden protese, hvilket er meget generende.

Udgiften til bevilling af 2 proteser vil være minimal, da to proteser selvfølgelig holder længere end én.

Det skal understreges, at hygiejnen er vigtig, og at man fra lægelig side allerede har gjort socialministeriet opmærksom på problemet.

Socialministeren (Eva Gredal):

I anledning af fru Tove Jørgensens spørgsmål vil jeg gerne sige, at jeg fuldt ud forstår den stærke psykiske belastning, der er knyttet til brystoperationer. Jeg er derfor ganske enig i, at bevilling af protese i disse tilfælde er meget vigtig. Forholdet er det, at punkt 34 i hjælpemiddelcirkulæret er i overensstemmelse med den praksis, der var godkendt i henhold til revalideringsloven, hvorefter der kun blev bevilget én væskefyldt brystprotese ad gangen. Ved ordningens indførelse i 1969 var der en vis usikkerhed fra lægelig side over for anvendelsen af væskefyldte brystproteser. Blandt andet blev der givet udtryk for, at andre, lettere proteser var mere skånsomme, og at der kunne være problemer knyttet til anvendelse af proteser af denne art døgnnet rundt.

Dette var årsagen til en begrænset bevillingsadgang. Jeg er imidlertid bekendt med, at man bl. a. fra kommunal side finder de gældende regler for restriktive, og jeg er indstillet på at tage spørgsmålet om en lempelse op på grundlag af de erfaringer, herunder også de lægelige, der er indvundet, siden vi indførte ordningen i 1969.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg takker ministeren for svaret, som jeg kan forstå og håber på vil medføre, at der bliver givet nogle bestemmelser i cirkulæret, der mere tydeligt og præcist giver kommunerne mulighed for at yde to proteser i stedet for én. Der har jo vist sig en række praktiske problemer i sagen, og jeg kan forstå, ministeren også

[Tove Jørgensen.]

er enig med mig i, at den gruppe, det rammer, er en gruppe, der i forvejen er meget hårdt fysisk og psykisk belastet, og at det ville være synd, om den ikke fra samfundets side blev hjulpet i et sådant omfang, at man kunne lette dens situation. Derfor håber jeg, at jeg må betragte ministerens svar som et løfte om, at der vil blive givet en nærmere præcisering i cirklæret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Bodil Liventhal* (CD) til indenrigsministeren:

»Hvad agter ministeren at foretage over for de forsømmelser og overtrædelser af lov om sindssyge personers hospitalsophold, § 8, stk. 1 og 2, der finder sted på de psykiatriske afdelinger, ved at man undlader at fastholde i behandling børn og unge, der er kommet ud i narkotikamisbrug?«

(Spm. nr. 53).

Skriftlig begrundelse.

Et årelangt kendskab til en ansvarsløs behandling af børn og unge, der er kommet ud i narkotikamisbrug, har vist, at mange af disse patienter har været indlagt i korte perioder indtil 20–30 gange og i dag er så psykisk syge og hjælpeløse, fordi en lægelig behandling aldrig er blevet gennemført, og spørgsmålet er, om ikke der i alle disse tilfælde er udvist grov forsømmelse ifølge loven, hvori der i § 8, stk. 1, står: »Når den behandlende læge skønner, at udskrivning er uforsvarlig, enten fordi patienten er farlig for sig selv eller for andre, eller fordi udskrivning væsentligt vil forringe udsigterne for patientens helbredelse, skal udskrivning nægtes.«

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Spørgsmålet vil blive besvaret af socialministeren.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg vil allerførst understrege, at anvendelsen af den citerede bestemmelse i loven om sindssyge personers hospitalsophold forudsætter, at vedkommende patient er sindssyg. Det synes spørgeren ikke helt at have lagt til grund for sit spørgsmål. Det drejer sig tilmed kun om ret få tilfælde, hvor unge stofmisbrugere har sympto-

mer på sindssyge, således at disse enten udgør fare for sig selv eller for andre eller udsigterne for helbredelse væsentligt vil forringes, hvis indlæggelse ikke finder sted.

Kontaktudvalget vedrørende ungdomsnarkomanien har i øvrigt ved en forespørgsel i 1970 til samtlige psykiatriske sygehuse og afdelinger fået bekræftet, at tvangsmæssig behandling af unge stofmisbrugere i almindelighed findes at være en lidet ønskværdig ting set ud fra et behandlingsmæssigt synspunkt, idet en positiv behandlingsmotivation erfaringsmæssigt har vist sig at være af afgørende betydning for et gunstigt forløb af behandlingen og for en derpå følgende varig social integration i vores samfund. Denne opfattelse har indenrigsministeriet bl. a. tilsluttet sig i august 1976 i et svar til statsrevisorerne i forbindelse med deres kritik af udgifterne til bekæmpelse af ungdomsnarkomanien.

Da det således fra lægeligt hold er tilkendegivet, at behandlingen af unge stofmisbrugere overvejende bør ske uden tvangsforanstaltninger, og da de hjemlede muligheder for tvangsmæssig anbringelse i øvrigt anses for tilstrækkelige, findes det ikke, at der er udvist det, spørgeren i sin begrundelse kalder ansvarsløs behandling og grov forsømmelse ved administrationen af den pågældende bestemmelse eller at denne i øvrigt er overtrådt.

Jeg skal derfor på indenrigsministerens vegne sige, at han ikke ønsker at foretage sig yderligere i sagen.

Bodil Liventhal (CD):

Det er en historisk kendsgerning, at psykiatere har befattet sig med narkomaniproblemer i hvert fald igennem 100 år. Morfinismen blev første gang beskrevet i 1871, og mange eksperter på dette område inden for psykiatrien mener, at en tilbageholdelse i behandling i et lukket miljø er nødvendig på grund af risikoen for tilbagefald. Disse eksperter mener, at hospitalsopholdet bør vare mindst 6 måneder og ofte op til et år. Hvorfor bliver disse eksperter ikke hørt? Hvorfor er det kun en minoritet af selvbestaltede såkaldte eksperter, der kommer til orde i hele spørgsmålet om narkomanibehandlingen?

Når man gennem flere år har oplevet, hvor lemfældigt mange af vore læger omgås lov om sindssyge personers hospitalsophold, hvorunder mange inden for børne- og ungdomsnarkomani hører, kan man ikke lade være med at spørge, om ikke der i uhyggeligt mange til-

[Bodil Liventhal.]

fælde er udvist grov forsømmelse i relation til loven, hvori der i § 8, stk. 1, står:

»Når den behandlende læge skønner, at udskrivning er uforsvarlig, enten fordi patienten er farlig for sig selv eller for andre, eller fordi udskrivning væsentligt vil forringe udsigterne for patientens helbredelse, skal udskrivning nægtes.«

Det er fuldstændig uacceptabelt, at det så at sige er umuligt at få et på grund af hash og LSD fuldstændig sindsforvirret, hjælpeløst ungt menneske indlagt gennem Københavns lægevagt, oven i købet når dette menneske er til fare for sig selv eller andre. Er det rimeligt, at vagtlægen uden kendskab til patientens sygehistorie undlader at bringe den fornødne hjælp?

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg synes, det er lidt af et postulat, når fru Bodil Liventhal siger, at det er en minoritet, der behersker dette område, og påstår, at sindssygelovens regler og de regler, der i øvrigt gælder, og de hjælpeforanstaltninger, vi har på området, at det er dem, der bør være fremherskende. Jeg kan med lige så stor ret sige, at de eksperter, fru Bodil Liventhal henviser til, er en absolut majoritet.

Jeg må fastholde, at der hverken efter indenrigsministeriets, justitsministeriets eller socialministeriets opfattelse hersker nogen forsømmelighed på dette område.

Bodil Liventhal (CD):

Flere af disse såkaldte eksperter er forsorgspædagoger, unge studerende eller personer, hvis eneste kvalifikation synes at være, at de er militærnægtere. Bør man så ikke lytte til eksperterne på hospitalsområdet i stedet for?

Jeg sluttede med at sige, at jeg mente, det var fuldstændig uacceptabelt, at lægevagten ikke bringer hjælp til et sygt menneske. Det er uacceptabelt, når der i en patients journal tilmed står, at vedkommende til enhver tid skal modtages på afdelingen. Desuden blev lægevagten gjort opmærksom på, at overlægen på den pågældende afdeling ventede en opringing fra vagtlægen netop om dette punkt, men vagtlægen nægtede at kontakte hospitalet.

Det er en historisk kendsgerning, at psykiatere befatter sig med narkomaniproblemet, og det skal være eksperterne, der tager sig af disse

sager, og ikke de selvbestaltede såkaldte eksperter.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg gør opmærksom på, at det var lidt vanskeligt at finde ud af, hvilket spørgsmål der her til sidst blev stillet til ministeren.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg skal da gerne læse op, hvad det er, fru Bodil Liventhal har spurgt mig om.

»Hvad agter ministeren at foretage over for de forsømmelser og overtrædelser af lov om sindssyge personers hospitalsophold, § 8, stk. 1 og 2, der finder sted på de psykiatriske afdelinger, ved at man undlader at fastholde i behandling børn og unge, der er kommet ud i narkotikamisbrug?«

I øvrigt vil jeg gerne sige til fru Bodil Liventhal, at jeg ikke her kan diskutere en konkret sag, som jeg ikke har fået forelagt i forvejen, men jeg vil også spørge, om fru Bodil Liventhal har hørt, hvad jeg sagde. Jeg har ikke talt om børneforsorgspædagoger og andre, som fru Bodil Liventhal kalder selvbestaltede eksperter. Jeg har henvist til, at det på en forespørgsel til samtlige psykiatriske sygehuse og afdelinger er blevet bekræftet, at tvangsmæssig behandling af unge stofmisbrugere er lidet ønskværdig ud fra et behandlingsmæssigt synspunkt, og mig bekendt har man ikke fastansat børneforsorgspædagoger til at besvare skrivelser på de psykiatriske afdelinger; det vil jeg tro psykiaterne meget ville have sig frabedt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Kaj Hansen (DKP) til boligministeren:

»Vil ministeren tilslutte sig, hvad den tidligere minister Helge Nielsen gav tilsagn om i folketingets spørgetid den 19. januar 1977 angående byggeriet i Albertslund?«

(Spm. nr. 56).

Skriftlig begrundelse.

Hr. Helge Nielsen sagde den 19. januar 1977 bl. a.: »Jeg vil gerne til hr. Kaj Hansen sige, at jeg er glad for den tilslutning, han har givet til den, skal vi sige model, som jeg har lagt op for forløbet af denne sag, og jeg vil meget gerne medgive hr. Kaj Hansen, som jeg også klart sagde indledningsvis, at jeg mener ikke –

[Kaj Hansen.]

det var også hr. Bach og hr. Henning Philipsen inde på – at man kan pålægge lejerne noget ansvar, og det er givet, at man må søge at klare disse problemer på en sådan måde, at man undgår, at lejerne også får økonomiske problemer ud af det.«

Den tidligere boligminister, hr. Helge Nielsen, gav et klart positivt tilsagn om at virke for, at skaderne på Albertslundbyggeriet blev udbedret hurtigst muligt. Dette skulle ske gennem en foreløbig finansiering. Helge Nielsen gav lige så klart udtryk for, at lejerne ikke kunne drages til ansvar, og at problemet skulle klares på en måde, som ikke gav økonomiske konsekvenser for lejerne.

Det haster stadig med at få arbejdet sat i gang, og det er også nødvendigt, at ministeren fjerner nogle uklarheder omkring denne sag og bekræfter, at lejerne ikke skal påføres udgifter på grund af byggeskader, som de intet ansvar har for.

Boligministeren (Ove Hove):

Jeg er enig i hovedkonklusionen i det svar, min forgænger, hr. Helge Nielsen, gav her i folketinget den 19. januar i år, nemlig at det haster med at få påbegyndt arbejdet med at udbedre tagskaderne.

Jeg kan også være enig i betragtningen om, at lejerne naturligvis ikke har ansvar for selve skaderne. Jeg skal i øvrigt lige så lidt som min forgænger forsøge at placere et ansvar; det må i givet fald blive domstolenes opgave.

Som det har været refereret i dagspressen, har jeg været ude at se på byggeriet og har drøftet problemerne med repræsentanter for boligselskaberne og beboerne. Jeg har på baggrund af besigtigelsen givet udtryk for, at arbejdet med at udbedre tagskaderne og lofterne bør sættes i gang meget omgående, og jeg har også givet udtryk for, at hvis den syns- og skønsforretning, som er sat i gang for nogen tid siden, først kan være færdig til september, kan en påbegyndelse af udbedringerne ikke afvente en sådan syns- og skønserklæring, set ud fra et byggeteknisk synspunkt.

Beboerne kan først og fremmest ikke være tjent med forholdene, som de er nu, og skaderne på bygningerne vil i virkeligheden accelerere ganske kraftigt i de nærmeste måneder, hvis der ikke foretages noget.

Men et andet resultat af besigtigelsen var også, at man står over for overordentlig kom-

plicerede tekniske problemer, hvis der skal etableres en holdbar løsning derude.

Hertil kommer de økonomiske problemer. Hvem skal betale? Min forgænger, hr. Helge Nielsen, understregede, at han ikke kunne afgive løfte om, at staten vil kunne yde økonomisk støtte til finansieringen, ej heller til den foreløbige finansiering, og et sådant løfte kan jeg heller ikke afgive.

Jeg vil også pege på et andet problem, som må afklares, inden et hurtigt arbejde kan sættes i gang, nemlig forholdet til den igangværende syns- og skønsforretning. Det er en detalje, der formentlig lader sig klare, men den hører med i billedet.

Det blev aftalt ved den besigtigelse, der fandt sted for en lille uges tid siden, at de to boligselskaber som de primært ansvarlige bygherrer sammen med Boligselskabernes Landsforening skal komme med et udspil til løsning af problemerne, der så må drøftes nærmere i boligministeriet. Dette udspil må omfatte løsning af både de tekniske og de økonomiske problemer.

Kaj Hansen (DKP):

Der var to ting i ministerens svar, som var klare: det ene var, at det haster med at få de omfattende skader udbedret; det andet var, at lejerne absolut intet ansvar har for skaderne på det byggeri. Derimod synes jeg, at ministeren i nogen grad gik uden om de økonomiske problemer set i forhold til lejerne.

Derfor bliver jeg nødt til at spørge meget konkret igen: hvorfor undlod boligministeren at tage stilling til det spørgsmål, som Helge Nielsen, den tidligere boligminister, udtrykte på den måde, at man skal undgå, at lejerne også får økonomiske problemer ud af det? Det vil på almindeligt dansk sige, at de ikke skal betale for nogen af de skete skader. Det vil jeg gerne have et klart svar på.

Hertil kan jeg føje, at det må være sådan, at en nyudnævnt boligminister, der udgår fra samme parti og kommer i den samme regering som den forrige boligminister, vedgår arv og gæld over for de ting, hans forgænger har lovet. Jeg kan yderligere tilføje, at hr. Svend Jakobsen, der i en kort periode var boligminister efter boligminister Helge Niensens afgang, på et møde i Albertslund ganske klart udtalte, at det, Helge Nielsen her havde givet udtryk for, også var regeringens opfattelse.

Jeg synes ikke, boligministeren på forhånd

[Kaj Hansen.]

kan udtale sig om, hvorvidt staten kan yde støtte eller ikke, eftersom han ved, at staten har et meget stort ansvar for forsøgsbyggeriet i Albertslund. Derfor vil jeg først og fremmest bede boligministeren bekræfte, at lejerne ikke skal have økonomiske problemer.

Boligministeren (Ove Hove):

Jeg vil meget gerne bekræfte det, hr. Helge Nielsen har sagt, nemlig at lejerne ikke skal have økonomiske problemer ud af dette. Men hvis vi endelig skal til at belære hinanden, hr. Kaj Hansen, så prøv at læse, hvad der er sagt, således som det står i referatet i Folketingstidende. Der står, at lejerne ikke får økonomiske problemer i anledning af denne sag.

Når jeg har sagt, at jeg ikke kan angive nogen løsning på dette problem – heller ikke hvad angår huslejen, kan jeg godt tilføje – skyldes det naturligvis, at det ikke er afklaret, hvordan man vil kunne få finansieret hele denne historie, som jo drejer sig ikke alene om 30 mill. kr., som det blev nævnt derude, men om mellem 30 og 50 mill. kr., altså hvordan denne finansiering overhovedet skal afvikles. Svaret herpå må om muligt følge af forhandlingerne om det arbejde, der blev igangsat i sidste uge, og hvortil de ansvarlige boligforeninger må komme med et udspil som indledning til proceduren.

Men der skal ikke være nogen tvivl om min positive medvirken til disse forhandlinger, og det er sagt gentagne gange både her og andre steder, selv om det er blevet omfortolket adskillige gange.

Kaj Hansen (DKP):

Til den sidste bemærkning må jeg sige, at det ikke er mig, der omfortolker noget, når jeg citerer den tidligere boligminister, Helge Nielsen, direkte, så det må være andre, der omfortolker.

Jeg takker for, at også den nuværende boligminister erkender, at lejerne ikke bør få økonomiske problemer på grund af de omfattende reparationsarbejder, som skal udføres i Albertslund. Vi vil følge denne sag meget nøje og håber på, at dette arbejde kommer hurtigt i gang igennem en foreløbig finansiering; så må boligministeren, boligministeriet og regeringen finde ud af, hvordan den endelige finansiering skal ske.

Boligministeren (Ove Hove):

En lille korrektion til hr. Kaj Hansens sidste bemærkning om, at det er boligministeren og boligministeriet, der må finde ud af finansieringen. Jeg vil lige gentage, at det må blive de ansvarlige bygherrer med hjælp fra os, der må finde ud af disse problemer på baggrund af det tilbud, der er givet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Svend Erik Hovmand* (V) til boligministeren:

»Er ministeren fortsat af den opfattelse, at bygnings- og boligregistret ikke giver anledning til personaleforøgelse i kommunerne eller andre administrationsudgifter af betydning?«
(Spm. nr. 61).

Skriftlig begrundelse.

I forbindelse med vedtagelse af loven om bygnings- og boligregistret samt i bemærkningerne til loven oplyste ministeren, at der ikke ville blive tale om personaleforøgelser i kommunerne som følge af lovens vedtagelse, og at kommunernes ekstraudgifter højst ville være af størrelsesordenen ca. 2 mill. kr.

På denne baggrund ønskes en ny vurdering efter de nu opgjorte beregninger og budgetvedtagelser i kommunerne.

Samtidig ønskes en nærmere redegørelse for forskellen på kommunernes merudgifter, således som den kommer til udtryk i en artikel i bladet Danske Kommuner, nr. 5-77, hvori beregninger foretaget af de fem østlollandske kommuner anslår den samlede merudgift til op imod 40 mill. kr. mod de i bemærkningerne omtalte ca. 2 mill. kr.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg har stor forståelse for de problemer, en ny boligminister kan have. Det spørgsmål, jeg har stillet, kunne i den forbindelse godt have lidt relation til det foregående.

Det, det drejer sig om, er, at alle grundejere i disse dage får tilsendt et vurderingsskema med henblik på den kommende 16. almindelige vurdering. Samtidig skal man udfylde en lang række rubrikker (og svare på en række spørgsmål) med henblik på opbygning af det, man kalder bygnings- og boligregistret. Dette register, som altså kræver besvarelse af en række

[Svend Erik Hovmand.]

spørgsmål og giver en masse problemer for almindelige husejere, er en nydannelse, som har givet anledning til megen skepsis i kommunerne.

Da vi vedtog loven om bygnings- og boligregistret, var vi fra venstres side stærkt interesserede i at vide, om denne nydannelse krævede ekstra administration og mere personale. Vi stillede en række spørgsmål om netop dette forhold i udvalget og fik et klart svar fra ministeren, og det fremgår også af betænkningen, at man ikke forventede, at denne reform ville give anledning til flere ansatte eller øgede udgifter i øvrigt.

Nu har kommunerne haft lejlighed til at sætte sig ind i loven og vurdere dens konsekvenser, og det har vist sig, at en række kommuner landet over er stærkt i tvivl om, hvorvidt de kan gennemføre registreringen med deres nuværende personale. Derfor spørger jeg nu ministeren, om han fortsat er af den opfattelse, at den ikke vil kræve mere administration.

Boligministeren (Ove Hove):

Jeg kan svare, at i bemærkningerne til lovforslaget var det anslået, at de årlige driftsudgifter for kommunerne ville andrage omkring 2 mill. kr. Men det er også anført, at etableringsudgifterne for kommunerne ville blive af størrelsesordenen ca. 15 mill. kr. Der er ingen, der i dag med sikkerhed kan sige, hvor stor etableringsudgiften vil blive for kommunerne, men selv om der skulle komme en merudgift i forhold til de 15 mill. kr., som man anslog udgifterne til i 1975, tror jeg alligevel, at loven er det værd, også fordi staten og kommunerne senere vil spare penge, når registret kommer i drift, ved vurderinger og ved folke- og bolig-tællinger.

Jeg kan også lige sige, at den fysiske skiltning, der var forudsat i lovforslaget, og som efter min mening burde have været fastholdt, ville have medført en billigere administration i øvrigt af registret.

Jeg ved, at Kommunernes Landsforening tillægger registret stor værdi, og jeg har den opfattelse, at kommunerne i almindelighed finder, at bygnings- og boligregistret er nyttigt, selv om kommunerne får udgifter ved selve oprettelsen. Når man skal vurdere udgifterne ved oprettelsen, må man erindre de besparelser, der vil komme på længere sigt.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg vil gerne takke for svaret, men må sige, at mit spørgsmål ikke gik på en vurdering af reformen som sådan, det gik alene på de oplysninger, som man fik i udvalget, og de oplysninger, der lå til grund for vedtagelsen her i folketinget. Det er vigtigt, at de oplysninger, vi får her i folketinget som grundlag for de beslutninger, vi træffer, er korrekte.

Derfor er det nødvendigt for mig endnu en gang at spørge ministeren, om han fortsat er af den opfattelse, at de forudsætninger, der lå til grund for vedtagelsen af loven i sin tid, stadig væk holder.

Jeg kan erindre om, at boligudvalget den 5. januar d. å. som svar på et spørgsmål i samme anledning fik en bekræftelse på, at ministeriet på det tidspunkt regnede med, at de oplysninger, der var givet i forbindelse med lovens vedtagelse, stadig kunne holde. Men nu viser det sig altså, efter at kommunerne har haft lejlighed til at sætte sig ind i tingene, og efter at man budgetmæssigt har haft lejlighed til at tage højde for de anslåede merudgifter, at der vil blive tale om betydelig større udgifter end dem, ministeren her har refereret til. 5 østlollandske kommuner har regnet ud, at det vil betyde en merudgift på 40 mill. kr., hvor man i lovforslaget taler om 2 mill. kr. Jeg synes, det er vigtigt at få den slags problemer afklaret. Hvem har ret? Jeg går ud fra, at ministeren og ministeriet har foretaget en nyvurdering, og det er den, jeg beder om at høre nu.

Boligministeren (Ove Hove):

Jeg skal gøre den bemærkning, at der ikke for ministeriet foreligger oplysninger, der gør det sandsynligt, at der vil blive større udgifter, eller at forholdene er anderledes end i den tidligere afgivne erklæring.

Men jeg skal tillade mig at citere, hvad Kommunernes Landsforening har sagt i en skrivelse sendt ud til kommunerne. Deri siger man, »... at man anser den registrering af landets bygninger og boliger, som vil finde sted i det kommende bygnings- og boligregister, for en nødvendighed for, at en hensigtsmæssig administration af dette område kan opnås, og at opgaven efter principperne for opgave-byrdefordelingen mellem staten og kommunernes naturligt henhører i kommunalt regie.«

Og så kommer det, som jeg synes er meget afgørende i forbindelse med spørgsmålet:

[Boligministeren.]

»Det er endvidere landsforeningens opfattelse, at bygnings- og boligregistret selv på relativt kort sigt vil være af stor værdi for kommunerne til effektivisering af administrationen og overflødiggørelse af ressourcekrævende arbejde.«

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ove Jensen* (FP) til ministeren for skatter og afgifter:

»Kan ministeren bekræfte, at regeringen og dens forligspartier har indgået aftale om, at skattelovene skal ændres, således at der ikke bliver tale om kapitalvindingskat af familiehändler med landbrugsejendomme, når overdragelsen er sket til den seneste vurderingspris, altså i øjeblikket normalt 15. vurdering, og kan ministeren også bekræfte, at fristen for salg med denne virkning udløber 1. oktober 1977?« (Spm. nr. 59).

Skriftlig begrundelse.

Landsbladet skriver den 18. marts i år, at det politiske forlig efter valget lempede vilkårene for familiehändler, idet skattevæsenet ikke kan tilsidesætte den af parterne aftalte overtagespris, hvis denne ikke er mindre end den senest foreliggende offentlige vurdering. Det betyder, at der indtil videre – formentlig indtil 1. oktober i år – vil kunne afsluttes familiehändler på disse rimeligere vilkår.

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Det bliver lidt af en gentagelse af diskussionen i går, men det er spørgeren jo uden skyld i. Jeg skal bare kort oplyse, hvad spørgeren formentlig ved, at det imellem de partier, som deltager i forliget af 28. februar 1977, er aftalt, at der for at lette generationsskiftet i landbruget skal gennemføres den ændring i loven om særlig indkomst, at den mellem køber og sælger aftalte pris godkendes i familiehändler, medmindre prisen er lavere end seneste almindelige vurdering. De endelige detaljerede ændringer og udfyldende betragtninger foreligger endnu ikke, idet disse spørgsmål behandles imellem forligspartierne; men vi er meget snart færdige.

Ove Jensen (FP):

Der er i landbrugskredse stor usikkerhed om, hvad der egentlig er aftalt i februarforliget vedrørende disse familiehändler, og jeg forstår nu på skatte- og afgiftsministeren, at februarforligets partier heller ikke selv er klar over, hvad det er, man har aftalt. Det, tvivlen går på, er ganske enkelt, om man kan bruge den 15. almindelige vurdering, indtil man kender de nye tal fra den 16. almindelige vurdering.

Jeg vil gerne stille det konkrete spørgsmål til skatte- og afgiftsministeren: vil skatte- og afgiftsministeren være indstillet på at udforme lovforslaget på en sådan måde, at der kan handles landbrugsejendomme med udgangspunkt i den 15. almindelige vurdering, indtil man kender de nye tal fra den 16. almindelige vurdering, det vil altså sige engang sidst på sommeren?

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

En af årsagerne til, at det altid er umuligt at diskutere med repræsentanter for fremskridtspartiet, er, at de lægger én ting i munden, som man ikke på noget tidspunkt har givet udtryk for. Nu siger hr. Ove Jensen, at jeg skulle have givet udtryk for, at forligspartierne ikke selv ved, hvad de er blevet enige om. Det har jeg på ingen måde sagt, hverken i går eller i dag.

Lad mig i anledning af det sidste spørgsmål sige, at vi agter at udforme ordningen således, at der ikke er nogen grund til, at ejere af landbrugsejendomme i forbindelse med familiesalg kaster sig ud i forhastede dispositioner, før lovforslaget er fremsat; man kan handle roligt.

Karlskov Jensen (V):

Det er rigtigt, at der er meget stor usikkerhed for øjeblikket på grund af de oplysninger, der har været fremme, og navnlig på grund af de oplysninger, der ikke er kommet, i forbindelse med dette spørgsmål.

Jeg vil på den givne foranledning stille to spørgsmål til skatte- og afgiftsministeren. Det ene lyder: vil den ordning, som man nu tilstræber, alene komme til at omfatte de handler, der afsluttes efter, at det forlig er indgået, eller vil den komme til at omfatte de handler, som er indgået efter, at 15. almindelige vurdering er trådt i kraft? Hvis det sidste ikke er tilfældet, vil der jo ske en meget stor forskelsbehandling af dem, der har handlet før denne dato, og

[Karlskov Jensen.]

dem, der har handlet efter denne dato, og det kan næppe være rigtigt og rimeligt.

Det andet spørgsmål lyder: vedrører den aftale, der er truffet mellem forligspartierne, alene kapitalvindingsskatten, eller vedrører den også arveafgiften i disse forbindelser?

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Jeg tror, vi skal prøve at holde os proportionerne klare i spørgsmålet. Så vidt jeg erindrer, var kun 3 pct. af familiesalgene i 1975 omfattet af reglerne om særlig indkomstskat; det siger måske lidt om størrelsesordenen i det, vi diskuterer her. Derfor skal jeg bare gentage det, jeg sagde til hr. Ove Jensen, nemlig at forhandlingerne forligspartierne imellem praktisk taget er afsluttet, og at forslaget vil blive fremsat så hurtigt, som det overhovedet er teknisk gørligt; det vil afklare alle disse problemer. Jeg har vanskeligt ved at forestille mig, at der just i disse dage skulle være problemer, som ikke vil blive afklaret, når forslaget bliver fremsat.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Keld Andersen* (KF) til undervisningsministeren:

»Hvilke skridt agter ministeren at tage for at skabe et bedre samarbejde mellem skolen og det frivillige idrætsarbejde?«

(Spm. nr. 57).

Skriftlig begrundelse.

Både formanden for Dansk Idrætslærerforening og formanden for Danmarks Lærerforening har udtalt sig positivt om samarbejdet mellem skolen og det frivillige idrætsarbejde. Specielt med baggrund i det ringe timetal, der på visse klassetrin er til rådighed for idræt i skolen, må et sådant samarbejde være ønskeligt og desuden til gavn for vore børn og unge.

Den undervisning, skolen giver i idræt, bør ikke afstedkomme en konkurrence til det frivillige arbejde, som vore mange idrætsledere landet over udfører, men bør finde sted i samarbejde mellem de to parter.

Keld Andersen (KF):

Baggrunden for mit spørgsmål til undervisningsministeren er det ringe antal timer, som

ifølge folkeskoleloven, som den er nu, er til rådighed til idræt i skolen, og den interesse for et bedre samarbejde, der fra flere sider er givet udtryk for. Det er min opfattelse, at et samarbejde mellem skolen og det frivillige idrætsarbejde i foreningerne delvis kan råde bod på den beklageligt manglende undervisning i idræt i skolen.

Jeg opfatter det sådan, at det arbejde, som de frivillige idrætsledere gør, og det arbejde, som idrætslærerne gør i skolen, i alt væsentligt omfatter de samme børn og ofte udføres i de samme lokaler med de samme faciliteter. Derfor mener jeg, at et samarbejde kunne være ganske gavnligt. Et samarbejde kunne også omfatte fordeling af lokaler, afholdelse af kurser og stævner o. lign. Så vidt jeg kan se på nuværende tidspunkt, er begge parter interesseret i et sådant samarbejde, og derfor håber jeg, at ministeren vil være positivt indstillet. Jeg er klar over, at det ikke er en sag, der egner sig direkte til lovgivning, men problemet kunne måske løses i form af et cirkulære, som undervisningsministeren eventuelt kunne udarbejde i samarbejde med kulturministeren, der jo også er idrættens minister.

Jeg anser det for meget vigtigt, at et cirkulære også tager højde for, at det arbejde, der udføres i skolen for så vidt angår idræt, ikke bliver en konkurrent til det ulønnede frivillige arbejde, der finder sted ude omkring i foreningerne, men at det sker i form af et bedre samarbejde til gavn for den fælles sag, som begge parter har udtrykt ønske om og bevist interesserer dem så voldsomt.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg er helt enig med hr. Keld Andersen, når han i sin skriftlige begrundelse for det stillede spørgsmål fremhæver, at den undervisning, skolen giver i idræt, ikke bør afstedkomme en konkurrence med det frivillige idrætsarbejde, som vore mange idrætsledere landet over udfører, men bør finde sted i samarbejde mellem de to parter.

Der findes imidlertid, som hr. Keld Andersen også var inde på det i sin mundtlige begrundelse, ikke nogen hjemmel for undervisningsministeren til at pålægge folkeskolesiden et sådant samarbejde, det ville kræve en lovændring. Men i gennemførelsescirkulæret af den 22. august 1975 om folkeskolen har jeg imidlertid udtrykkeligt understreget, at der må lægges vægt på, at skolerne ved tilbud om den fri-

[Undervisningsministeren.]

villige undervisning efter folkeskoleloven ikke påfører det frivillige børne- og ungdomsarbejde i kommunerne en urimelig konkurrence.

Jeg kan i øvrigt henvise til den skriftlige begrundelse for spørgsmålet fra hr. Keld Andersen, hvoraf det fremgår, at både formanden for Dansk Idrætslærerforening og formanden for Danmarks Lærerforening udtaler sig positivt om samarbejdet mellem skolen og den frivillige idræt. Jeg er altså enig i det ønskelige i et sådant samarbejde, og inden for de muligheder, der ligger i undervisningsministeriet, vil vi gøre, hvad vi kan for at styrke det.

Keld Andersen (KF):

Jeg takker ministeren for svaret. Jeg er enig i de problemer, der består, men jeg vil gerne opfordre ministeren til eventuelt at tage kontakt med sin ministerkollega kulturministeren, der også er idrættens minister. Jeg tror, at det kunne gavne sagen, hvis undervisningsministeren og idrættens minister samarbejdede og talte lidt sammen om denne sag. Så kunne der måske komme en eller anden form for øget kommunikation til gavn for sagen.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal gerne give et tilsagn om at fortsætte de drøftelser, der allerede er i gang med idrættens minister, nemlig kulturministeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Dohrmann* (FP) til undervisningsministeren:

»Mener ministeren, der er behov for en undersøgelse af, hvorvidt vi er født med anlæg som stridbare kannibaler eller som sociale væsener?«

(Spm. nr. 62).

Dohrmann (FP):

Baggrunden for mit spørgsmål er, at jeg er bekendt med, at en programsekretær ved Danmarks radio i et halvt år vil blive aflønnet af statens humanistiske forskningsråd, som i øvrigt modtager 13,8 mill. kr. ifølge finansloven. Inden for det tidsrum skal vedkommende programsekretær altså forsøge at besvare spørgsmålet, om vi er født som stridbare kannibaler eller som noget helt andet.

Jeg er for så vidt ligeglad med, hvem der har

bevilget pengene, det er ikke det, jeg spørger om, det er mere ministerens personlige mening, jeg gerne vil høre.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Hr. Dohrmann har spurgt mig, om jeg mener, der er behov for en undersøgelse af, hvorvidt vi er født med anlæg som stridbare kannibaler eller som sociale væsener, og jeg skal afholde mig fra at komme med de vittigheder, man ellers kunne komme med i den anledning.

Spørgsmålet hentyder formentlig til en bevilgning givet af statens humanistiske forskningsråd i efteråret 1976 med det formål at skaffe en medarbejder ved Danmarks radio arbejdsro et halvt år med henblik på udarbejdelse af en forskningsoversigt over de væsentligste aggressionsteorier.

Jeg har gentagne gange understreget, at i henhold til lov nr. 199 af 24. maj 1972 om forskningsråd og planlægningsråd for forskning har forskningsrådene bl. a. til opgave at støtte dansk forskning. Dette sker på grundlag af indgivne ansøgninger, hvis videnskabelige relevans og kvalitet bedømmes af det pågældende forskningsråd. De politiske instanser, herunder ministeren, har ikke og bør ikke have ret til at blande sig i rådernes faglige vurderinger.

Dohrmann (FP):

Nu var det jo ministerens personlige mening, jeg bad om, men jeg kan forstå, at den kan jeg ikke få. Jeg må da tolke svaret derhen, at den socialdemokratiske minister mener, at der er behov for en undersøgelse af, om vi er født som kannibaler. Tak for svaret!

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal gerne præcisere, at den socialdemokratiske minister ikke mener, at det tilkommer hende at tage stilling til forskningsprojekter.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Kurt Hansen* (VS) til forsvarsministeren:

»Fastholder ministeren sit klare nej fra den 11. juni 1975 til dansk deltagelse i NATO-projektet AWACS (Airborne Warning And Control System)?«

(Spm. nr. 47).

[Kurt Hansen.]

Skriftlig begrundelse.

På et spørgsmål fra hr. Steen Folke den 11. juni 1975, om ministeren ville redegøre for den danske deltagelse i NATOs AWACS-flyprojekt til 10 mia kr., svarede ministeren, at dette var et af de helt lette spørgsmål at besvare, idet Danmark ikke deltog i et sådant projekt.

Når spørgsmålet igen rejses, hænger det sammen med, at Information fra den 12. februar 1977 bringer en artikel, hvoraf det fremgår, at forsvarsministeren på et forsvarsministermøde har udtalt, at Danmark i princippet går ind for anskaffelse af radarsystemet til NATO.

Kurt Hansen (VS):

Den 11. juni 1975 rejste VS et spørgsmål til forsvarsministeren – nærmere bestemt var det hr. Steen Folke, der gjorde det – der lød sådan: »Vil ministeren redegøre for den danske deltagelse i NATOs AWACS-flyprojekt til 10 mia kr.?«. (Folketingstidende 1974-75, 2. samling, sp. 6181 ff).

På dette spørgsmål fik vi nok et af de mest klare svar, der er givet her i folketingets spørgetid. Forsvarsministeren sagde på det tidspunkt: »Dette er et af de helt lette og enkle spørgsmål at besvare: Danmark deltager ikke i et sådant projekt.«

Videre sagde forsvarsministeren: »Projektet har været til behandling og nævnt i NATO-regie, men danske embedsmænd og ministeren har fra starten sagt fra over for deltagelse i et sådant projekt.«

Når vi rejser sagen igen, hænger det sammen med, at den er blevet nævnt i Information fra den 12. februar i år, og efter at jeg har indleveret spørgsmålet, har der været noget skriveri i Aktuelt om denne sag.

I Information står, at indtil videre er Danmarks stilling blev formuleret af forsvarsminister Orla Møller på forsvarsministermødet i december således, at Danmark går ind for princippet om at anskaffe radarsystem til NATO, men at man på nuværende tidspunkt ikke kan give det økonomiske tilsagn.

I Aktuelt fra den 19. marts er der en lidt anden udlægning. Det fremgår heraf, at den vesttyske forsvarsminister, Leber, decideret over for Pentagon har givet udtryk for, at hvis ikke man ville købe de vesttyske Leopard-tanks, så kunne der altså blive nogle problemer med hensyn til, om Danmark og Vesteuropa i det

hele taget ville være med til at anskaffe dette AWACS-flysystem.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Det er korrekt, at jeg, som anført i hr. Kurt Hansens begrundelse for spørgsmålet, den 11. juni 1975 på et tilsvarende spørgsmål fra hr. Steen Folke svarede, at Danmark ikke deltog i det dengang omtalte NATO AWACS-flyprojekt. Når jeg dengang kunne svare sådan, var det dels, fordi projektet i sin daværende form ikke havde den store militære interesse for Danmark, dels, fordi spørgsmålet om dansk deltagelse ikke havde været oppe i NATOs forsvarsplanlægningskomité på forsvarsministerniveau.

Danmark har som andre NATO-lande et behov for at få varsling af angreb fra lavtgående fly, og vi ved, at der i de senere år er udviklet nye flytyper, som er i stand til at angribe i meget lav højde og under den radardækning, som det eksisterede integrerede NATO-luftforsvar kan give. For at dække dette behov har det længe været Danmarks hensigt at udbygge vores stationære radarstationer, og derfor var vi i 1975 ikke indstillet på at deltage i en anskaffelse af det amerikanske luftbårne flyvarslingsystem AWACS, fordi vi ikke mente, at det helt tilfredsstillende vore nationale krav til lavvarsling.

Siden 1975 er der imidlertid sket en ændring af dette såkaldte AWACS-system. Det er blevet mere egnet til at opfylde de militære krav, som NATO i Europa må stille til et kontrol- og varslingsystem. Jeg kan bl. a. oplyse, at det er blevet udformet til også at kunne dække havområder samt modstå elektroniske påvirkninger.

Danmark deltager i det integrerede NATO-luftforsvarssystem, og ved de lejligheder i NATO, senest på forsvarsministermødet i december 1976, hvor der blev anmodet om Danmarks stillingtagen til deltagelse i den fælles NATO-anskaffelse af det luftbårne kontrol- og varslingsystem, er det blevet tilkendegivet, at Danmark som alle andre NATO-lande anerkender nødvendigheden af, at der gøres noget ved den alvorlige trussel, som lavtgående fly udgør, samt at vi vil overveje som et minimum at deltage i den del af AWACS-projektet, som har at gøre med tilknytningen til det eksisterende integrerede NATO-luftforsvarssystem, det såkaldte NAT-system.

Danmarks tilknytning til det fælles NATO-

[Forsvarsministeren.]

anskaffelsesprojekt under en eller anden form er fortsat under drøftelse, men sagen vil naturligvis blive forelagt de bevilgende myndigheder på sædvanlig måde med henblik på udgifternes afholdelse inden for de normale rammer af forsvarsbudgettet.

Så har jeg kun tid til at sige, at den tyrkertro, som hr. Kurt Hansen har til hvad der står i avisen, er jeg nødt til at slå i stykker.

Kurt Hansen (VS):

Jeg vil lige sige, at det ikke er en tyrkertro på alt, hvad der står i avisen, der har fået mig til at rejse dette spørgsmål, men når Aktuelt, som man nærmest kunne betegne som regeringsbladet, meget klart præciserer, at Danmark er meget langt inde i disse forhandlinger, og at det kommer til at koste Danmark adskillige milliarder kroner, så mener jeg nok, at det er væsentligt at rejse sagen.

Det, som man kan konstatere på nuværende tidspunkt, er, at forsvarsministeren ikke under sin besvarelse af hr. Steen Folkes spørgsmål har tilkendegivet, at man kunne komme i en situation, hvor AWACS-systemet var blevet teknisk bedre, således at man måske kunne komme til at bruge dette system i Danmark. Det var der ikke nogen tale om dengang. Dengang var det en klar og kategorisk afvisning.

Såvel dengang som nu hænger det ikke sammen med teknik, at VS rejser dette spørgsmål. Vi er bedøvende ligeglade med, om dette flysystem kan anvendes over vand, eller hvor det kan anvendes. Det, der er sagen, er, at Danmark nu er med i det største integrerede NATO-projekt overhovedet på flyområdet. Det, der videre er tale om, er, at det ikke som i 1975 angivet er 10 mia kr., men 15 mia kr., det kommer til at dreje sig om, og samtidig i forhold til et mindre antal fly. Der var på det tidspunkt tale om ca. 30 fly, og nu er der tale om omkring 27 fly. Vi kan altså ganske klart konstatere, at der skal pumpes nye milliarder kroner ud fra dansk side til brug for et varslings-system, som er fuldstændig ude i den blå luft.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

I modsætning til hr. Kurt Hansen er jeg ikke bedøvende ligeglad, heller ikke med de meninger, hr. Kurt Hansen fremfører på denne talerstol, og derfor er det nødvendigt at sige to ting meget kraftigt.

For det første: det nærmer sig det helt uan-

stændige, når man uden videre påstår, at der skal pumpes nye milliarder kroner ud fra dansk side. Det er der naturligvis ikke tale om. Og så kan man vifte med lige så mange aviser, man vil, hr. Kurt Hansen, det bliver det ikke sandere af.

For det andet: nu er man altså med, konstaterer man, og det til trods for, at jeg på denne talerstol står og siger: der er stadig væk drøftelser i gang, og der vil ikke være nogen vanskeligheder med, at medlemmer af dette ting bliver holdt fuldt orienterede om, hvilke drøftelser man kommer ind i.

Der er altså sket to ting på dette område. Det ene er, at dette system er blevet tilpasset det, der er et dansk militært behov. Det andet er, at der fortsat pågår en drøftelse af de økonomiske betingelser, under hvilke det kan gennemføres. Endelig må jeg for det tredje understrege, at det ikke kommer til at koste yderligere kroner, for det hænger sammen med de forsvarsbevillinger, der forhåbentlig engang sidst i denne uge bliver vedtaget. Så der er altså ikke tale om yderligere udpumpninger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Arentoft* (FP) til forsvarsministeren:

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om fregatten »Jylland« og sikkerheden for, at fregatten kan bevares forsvarligt for fremtiden?« (Spm. nr. 58).

Skriftlig begrundelse.

Af dagspressen fremgår det, at forsvarsministeren har til hensigt at overdrage fregatten »Jylland« til Ebeltoft kommune, herunder også det økonomiske ansvar for bevarelsen, hvilket kan indebære, at en eventuel ophugning af fregatten skal afgøres af Ebeltoft kommune.

Der bør i så tilfælde skabes sikkerhed for, at en sådan tilladelse skal gives af forsvarsministeren. Ligeledes bør det overvejes at skaffe midler ved godkendelse af en organisation – f. eks. en selvejende institution – til at arrangere landsdækkende lotterier over en årrække på samme måde som Det sønderjydske Lotteri, Koføeds Skole o. lign.

Arentoft (FP):

Forsvarsministeren og jeg er nok sammen med mange andre i dette land enige om, at fregatten »Jylland« bør bevares. Man kan op-

[Arentoft.]

hugge et mere end hundredårigt skib når som helst, men man kan aldrig genskabe et sådant. Derfor gælder det om at vinde tid.

Der skal findes en løsning, og her vil jeg gerne høre, om forsvarsministeren kunne tænke sig at overdrage fregatten til kulturministeriet, således at det faglige ansvar påhviler dette ministerium uden økonomisk ansvar, idet dette økonomiske ansvar kunne overdrages til en selvejende institution, hvori også Ebeltoft kommune kunne være med.

Jeg har ikke spor imod, at fregatten forbliver i Ebeltoft, hvor man efter min mening har gjort et stort arbejde, der har medført, at fregatten overhovedet eksisterer i dag. Men Ebeltoft kan ikke klare opgaven alene, og man kan ikke pålægge Ebeltofts skatteydere denne byrde.

Mon ikke mange virksomheder og institutioner, f. eks. A. P. Møller-fonden, ville være med til at bidrage? Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, hvorledes ministeren, der jo også er justitsminister, ser på tanken om at autorisere et landsdækkende lotteri, arrangeret over en årrække af en selvejende institution i lighed med f. eks. Det sønderjydske Lotteri. Derved kunne rigtig mange i dette land få lejlighed til ad frivillighedens vej at bevare fregatten.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Sagen om fregatten »Jylland« har gennem tiderne beskæftiget mange mennesker, og det vil ikke være muligt for mig her i den korte tid, jeg har til rådighed, at give en fuldstændig redegørelse for dens skæbne. Jeg kan imidlertid bekræfte, at forsvarsministeriet ved aktstykke nr. 245 fra den 2. marts i år har søgt om finansudvalgets tilslutning til vederlagsfrit at overdrage fregatten til Ebeltoft kommune.

Jeg skal i den anledning henvise til aktstykket og kun fremhæve, at de hidtil iværksatte restaureringsarbejder ikke har været tilstrækkelige til at bringe fregatten i tilfredsstillende stand, samt at den fortsatte nedbrydning af fregattens skrog efter forsvarsministeriets opfattelse vil medføre risiko for, at den inden for de nærmeste år ikke længere vil være bevarelsesværdig.

Fregatten har flere gange været bestemt til ophugning, fordi det ikke har været muligt at stille statsmidler til rådighed for dens bevaring, ligesom det ikke gennem indsamlinger eller på

anden måde er lykkedes at skaffe tilstrækkelige midler til dette formål.

Ifølge begrundelsen for det stillede spørgsmål bør det overvejes at skaffe midler til denne opgave ved godkendelse af en organisation til at arrangere et landsdækkende lotteri. Jeg kan i den anledning oplyse, at Fællesudvalget til Fregatten »Jyllands« Bevarelse i 1958 med justitsministeriets tilladelse iværksatte et landsomfattende salg af 1 million lodsedler à 2 kr. Salget indbragte imidlertid efter det oplyste kun ca. 1/2 mill. kr.

Under drøftelserne om fregattens fremtid har der flere gange været rejst spørgsmål om dens overdragelse til oprindelig undervisningsministeriet, senere, som af hr. Arentoft i dag, til kulturministeriet. Efter en fornyet henvendelse til kulturministeriet den 18. marts i år har dette over for forsvarsministeriet udtalt, at kulturministeriet ikke råder over midler til istandsættelse af fregatten. Også under hensyn til tilstedeværelsen af en lang række andre opgaver på dette område mener man heller ikke inden for en nærmere eller fjernere fremtid at være i stand til at påtage sig denne opgave, der i så betydeligt omfang vil lægge beslag på de midler, der er afsat til kulturelle formål. Kulturministeriet har derfor ikke ment at kunne stille forslag om overførelse af fregatten til kulturministeriets forretningsområde med det deraf følgende ansvar for bevaring af fregatten, uden på forhånd at have fået stillet de nødvendige bevillinger til rådighed for formålet uden for de almindelige bevillingsgrammer.

Det må efter min opfattelse anses for udelukket, at der kan stilles statsmidler af betydelig størrelse til rådighed for bevaring af en enkelt museumsgenstand, og fregatten må derfor, hvis den ikke overdrages til Ebeltoft kommune, ophugges i overensstemmelse med den testamentariske bestemmelse herom. Jeg henviser i den forbindelse til det omtalte aktstykke, hvor vi ved overdragelsen har fået stillet denne betingelse.

Arentoft (FP):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, som stadig væk lader en hel del stå åbent. Jeg giver da ret i, at vi ikke kan nå det hele her, men det, det drejer sig om, er, at vi vinder tid.

Ministeren nævnede, så vidt jeg kunne høre, ikke spor om spørgsmålet om en eventuel selv-

[Arentoft.]

ejende institution, der kunne skaffe de økonomiske midler.

Ministeren nævnedes også, at der har været et lotteri, der kun indbragte 1/2 mill. kr., men det var jo altså andre kroner end dem, vi bruger i dag. Og jeg vil da gerne spørge, om ministeren mener, at man, fordi man dengang med 1 million lodsedler kun kunne skaffe 500.000 kr., skulle tabe modet.

Ministeren nævnedes også, at der har været et lotteri, der kun indbragte 1/2 mill. kr., men det var jo altså andre kroner end dem, vi bruger i dag. Og jeg vil da gerne spørge, om ministeren mener, at man, fordi man dengang med 1 million lodsedler kun kunne skaffe 500.000 kr., skulle tabe modet.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Det kan godt være, at mine udtalelser kan føles temmelig hårde i afvisningen. Jeg har som hr. Arentoft en meget positiv holdning til fregatten »Jylland« og har altid haft det. Men jeg gør opmærksom på, at der intet er sket til bevarelse af fregatten i de sidste 15 år. Det, der er sket af positivt i den retning, er næsten nær nulpunktet, og derfor er der ingen tid at vinde.

Situationen er sådan for fregatten »Jylland«, at der skal handles, og der skal handles hurtigt. Det var der en mulighed for at gøre i forbindelse med overdragelsen til Ebeltoft kommune. Hvis de, der er interesseret i at bevare denne efter min opfattelse bevaringsværdige kulturskat, var positivt indstillet, så ville de jo også kunne få en mulighed derfor. Men der er ingen anmodning fremsat om en sådan fondsstiftelse. Der er ikke fremkommet noget af den slags. Først i det øjeblik, da sagen bliver rejst på min foranledning, begynder man at tænke. Det er efter min opfattelse for sent.

Man kan godt komme med tanker om, at en A. P. Møller-fond eller andre fonde kan bidrage. Hvorfor har man så ikke brugt de sidste 15 år til at få midler frem til at klare denne situation.

Derfor skal jeg kun til sidst sige: Ebeltoft kommune får ifølge testamentet til forsvarsministeriet samme forpligtelse. Kan fregatten ikke bevares, skal den ophugges. Det er en testamentarisk bestemmelse, som må gå direkte videre til Ebeltoft kommune.

Mette Madsen (V):

Forsvarsministeren henviste i sit svar til akt-

stykket, hvor der jo også står, hvilke aftaler man har med Ebeltoft kommune. Jeg vil gerne spørge ministeren, om man i de aftaler, der fremgår af aktstykket, har fulgt nationalmuseet med hensyn til de aftaler, der lå mellem forsvarsministeriet og nationalmuseet, eller om der er sket en ændring fra disse aftaler, og indtil aktstykket forelå.

Der står også, som ministeren nu var inde på det i sit sidste svar til hr. Arentoft – det står i nr. 3 – at inden ophugning påbegyndes, skal forsvarsministeren underrettes. Mener forsvarsministeren virkelig, at når man lokalt i en lille kommune i løbet af nogle år finder ud af, at man ikke har råd – og det er dyrt, det ved vi – og at man må ophugge fregatten, at man så simpelt hen ikke engang skal spørge, at man simpelt hen bare kan sende et brev med underretning om, at nu bliver fregatten »Jylland« ophugget? Er det betryggende for et nationalt klenodie?

Så vil jeg gerne spørge til sidst: hvorfor har ministeren ikke ønsket at høre statens museumsnævn? Efter den ny museumslov, der trådte i kraft den 1. oktober 1976, har vi jo netop fået denne nye institution, statens museumsnævn, hvis arbejde er at koordinere de antikvariske interesser her i landet. Jeg ved, at der er rettet en forespørgsel fra statens museumsnævn til forsvarsministeren, men at den er blevet afvist.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Nationalmuseet havde med hensyn til overdragelsen til Ebeltoft kommune to ønsker. For det første, at skibet skulle doksættes inden for en 3 års periode. For det andet, at det direkte skulle være undergivet nationalmuseets tilsyn.

Dette ville være aldeles urimeligt at byde den kommune, der ville prøve at arbejde positivt for bevarelsen. Denne doksætning har der ikke fra statslig side været nogen som helst mulighed for at opfylde, og den er heller ikke nedfældet. Det vil koste så mange millioner kroner, at der ingen muligheder er for at lægge dem på bordet.

Der ville derimod i Ebeltoft kommune med den holdning, man har til hele sagen, være mulighed for over en årrække at rejse de fornødne midler, i særlig grad hvis fregatten »Jylland«s venner ville have samme interesse for at rejse de fornødne midler. Jeg tror, jeg tør sige det så stærkt: det er første gang i historien omkring

[Forsvarsministeren.]

fregatten »Jylland«, at der har været en positiv mulighed for at redde fregatten »Jylland«.

Så skal jeg svare på det næste, det om den lille kommune, der kan hugge op, at jeg har muligheden for at lade fregatten »Jylland« ophugge meget hurtigt. Det er min forpligtelse. Jeg kan vente et stykke tid, men ikke ret længe. Den forfalder simpelt hen så stærkt, at hvis ikke der sker noget positivt, så er det simpelt hen forbi.

Jeg vil gerne have sagt det så tydeligt, at det ikke kan misforstås: denne sag har jeg gået meget stærkt ind i, fordi jeg ønsker fregatten »Jylland« bevaret. Hvis jeg bare havde ladet være med at handle, så havde fregatten »Jylland«s skæbne været besejlet helt af sig selv i løbet af ganske kort tid.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Spørgsmål nr. 60 udgår til skriftlig besvarelse.

Spørgetiden var dermed til ende.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af skriftlige spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Bertel Haarder: spm. nr. 21 og 24

Jørgen Junior: spm. nr. 34 og 35

Brusvang: spm. nr. 38 og 45

Inger Stilling Pedersen: spm. nr. 39

Kjærulff-Schmidt: spm. nr. 41

Maisted: spm. nr. 43

Steen Folke: spm. nr. 48

Voigt: spm. nr. 42

Aksel Pedersen: spm. nr. 60

Spørgsmålene og besvarelserne vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af Bertel Haarder (V) til undervisningsministeren (10/3 77):

»Kan ministeren bekræfte, at der ikke er noget til hinder for at give en enkelt deletime i dansk på 8.-10. klassetrin for derved at gøre en ekstra indsats for at forbedre elevernes standpunkt i skriftlig dansk?«

(Spm. nr. 21).

Begrundelse.

Den udelte undervisning i dansk på 8.-10.

klassetrin har skabt et særligt problem for de elever, der i 1.-7. klasse ikke har erhvervet tilstrækkelige færdigheder i at udtrykke sig på deres eget sprog. Den elementære undervisning, disse elever behøver, kan ikke undgå at kede de elever, der forlængst har lært at skrive fejlfrit. Læreren vil derfor ikke kunne gøre tilstrækkeligt for de svageste, som derfor måske næsten intet lærer i sproglig dansk de sidste to-tre skoleår. Det vil hjælpe meget med blot en enkelt deletime om ugen, i stedet for at en stigende del af eleverne skal sendes af sted til specialundervisning.

Undervisningsminister Ritt Bjerregaards svar (21/3 77):

Inden for de timetalsrammer, der i folkeskolelovens § 14, stk. 1, er angivet for elevernes ugentlige undervisningstid på de forskellige klassetrin, er det overladt kommunerne at fastsætte det ugentlige timetal for de enkelte fag.

Efter undervisningsministeriets vejledende timefordelingsplan for klasser med normalt elevtal (22 elever) er der på 8.-10. klassetrin afsat 6 timer til faget dansk.

Såfremt man i en kommune følger den vejledende timetalsplan for de forskellige fag, vil det ikke være muligt at placere deletimer som et supplement til de 6 dansktimer, idet denne vejledende plan for 8.-10. klasse indeholder et ugentligt timetal på i alt 30 timer, der i henhold til lovens § 14, stk. 1, udgør det maksimale ugentlige timetal for disse klassetrin.

Derimod kan kommunerne inden for de 6 timer indføre deletimer efter følgende mønster:

5 fællestimer 1 deletime,

4 fællestimer 2 deletimer osv.

Da 1 deletime omfatter 2 lærerskematimer (1 til hver halvdel af klassen), er det altså muligt at intensivere undervisningen ved at anvende flere lærerskematimer, uden at det berører bestemmelsen om det maksimale ugentlige timetal for eleverne.

Denne fremgangsmåde er, som det fremgår af undervisningsministeriets vejledning om udarbejdelse af timefordelingsplaner, anbefalet til anvendelse i klasser med et elevtal, der er højere end normalt elevtal (22 elever), men det er helt overladt til kommunerne at bestemme, om og i hvilket omfang man vil intensivere undervisningen på denne måde.

Derimod har undervisningsministeriet ikke kunnet anbefale, at man anvender deletimemuligheden til en udskillelse af elever til sær-

[Undervisningsministeren.]

lig undervisning på områder, hvor de har særlige vanskeligheder, idet dette efter ministeriets opfattelse ville være en administrativ omgåelse af lovgivningsmagtens hensigt med indførelse af udelt undervisning.

Anvender man deletimer, må klassen således deles op efter andre kriterier end evner og standpunkt, og de forskelle, der er elevernes forudsætninger, må tilgodeses gennem en individualisering af undervisningen.

Af Bertel Haarder (V) til finansministeren (10/3 77):

»Kan ministeren give et forsigtigt skøn over de udgiftsstigninger, der i de kommende år vil blive følgen af, at statens forholdsvis unge personale får en højere gennemsnitlig anciennitet (tjenestealder) og dermed højere løn?«

(Spm. nr. 24).

Begrundelse.

I bekymringen over det offentliges stigende pensionsbyrder har man i debatten ganske overset, at det offentliges aflønning efter anciennitet (tjenestealder) i de kommende år vil udløse stigende lønudgifter, selv om personaleforbruget og lønsatsen holdes konstant. Når man f. eks. på universiteterne beklager sig over den forskerpukkel, der er resultatet af, at de fleste universitetslærere er blevet ansat i perioden 1965-75, så kan man med sikkerhed forudsige, at lærernes gennemsnitlige tjenestealder vil stige kraftigt de kommende år. Spørgsmålet tilsigter at få belyst virkningerne heraf på de statslige og eventuelt de kommunale udgifter, eventuelt med henblik på overvejelser omkring hensigtsmæssigheden af anciennitetsprincipets bevarelse i den nuværende udstrækning.

Finansminister *Heinesens svar* (17/3 77):

1. I en række af de aftaler og overenskomster, der er indgået mellem staten og personaleorganisationerne, er der en mulighed for, at nogle af de ansatte eller alle i gruppen kan oppebære anciennitetstillæg. Reglerne om erhvervelse af lønanciennitet er meget forskellige i de enkelte aftaler og overenskomster.

2. De udgifter, som lønanciennitetssystemet medfører for staten, afhænger – foruden af lønpolitikken – meget af den førte personalepolitik.

I en stationær personaleomsætningssituation, hvor (1) nyansættelser kun sker i et omfang, som svarer til antallet af afgåede på grund af alder, (2) nyansatte indplaceres på begyndelsesløntrinnet samt (3) det bestående personale fordeler sig jævnt på de enkelte løntrin, vil der kun forekomme anciennitetsbestemte udgiftsstigninger, såfremt der sker en forhøjelse af de enkelte anciennitetstillægs størrelse målt i forhold til grund- eller skalalønnen.

Sker der en nettotilvækst i antallet af statsansatte, f. eks. som følge af beslutninger om aktivitetsforøgelse, vil der under opretholdelse af de øvrige forudsætninger, som er nævnt ovenfor, ske et fald i anciennitetstillægssummen målt i forhold til den totale lønsum. Omvendt gælder, under de samme forudsætninger som i det foregående eksempel, at såfremt der indtræder en nettoafvandring fra den statslige sektor, f. eks. som følge af ansættelsesstop, vil anciennitetstillæggene vokse i relation til den samlede lønsum.

De ovenstående generelle bemærkninger har ikke alene gyldighed for det statslige, men også for det private arbejdsmarked. På baggrund af de tal om lønudviklingen på det private arbejdsmarked, som er fremkommet siden den økonomiske tilbagegang satte ind, tyder meget på, at den forøgede arbejdsledelse især har påvirket de yngre aldersgrupper og herved bidraget til, at anciennitetstillægssummen er blevet relativt større, hvilket atter har påvirket den gennemsnitlige timefortjeneste.

3. Det statistiske materiale, der er til rådighed, gør det ikke muligt at foretage en opgørelse over, hvilke samlede anciennitetsbestemte udgifter der inden for de kommende år skal udredes af staten. Selv om det nødvendige statistiske materiale forelå, ville blot et forsigtigt skøn alligevel være forbundet med en høj grad af usikkerhed.

Som forholdene har været de seneste år, vil der med uændrede retningslinier – som anført i begrundelsen for spørgsmålet – på enkelte områder som f. eks. universiteterne kunne konstateres stigende anciennitetsbestemte udgifter i de kommende år. Heroverfor står imidlertid, at der som følge af ændringer i beslutningerne om aktivitetsniveauet i andre dele af den statslige sektor for mange år siden vil kunne konstateres en modsat rettet tendens. Denne udvikling har været udtalt i f. eks. statsbanerne og i politiet gennem en årrække, hvor personalets gennemsnitsalder er væsentlig højere end gen-

[Finansministeren.]

nemsnittet i staten under ét. På sådanne områder må man derfor i en periode fremover forvente en faldende gennemsnitsløn og et relativt fald i de anciennitetsbestemte lønudgifter.

4. Der foreligger som nævnt ikke noget statistisk materiale, ved hjælp af hvilket det under nærmere fastlagte forudsætninger (som i høj grad ville være diskutabelt) er muligt at danne sig noget rimeligt skøn over udviklingen i de anciennitetsbestemte udgifter i staten.

Dertil kommer, at de seneste års tendens til formindskelse af de relative lønforskelle i staten også har øvet betragtelig indflydelse på anciennitetssystemets virkninger. Den fremtidige lønpolitik vil også kunne have stærkt følelige virkninger i så henseende.

Det er derfor ikke muligt at udtale sig med nogen acceptabel grad af sikkerhed om, hvorvidt de ovenfor nævnte modsat rettede tendenser udligner hinanden, eller om de vil føre til en ændring i de anciennitetsbestemte udgifters andel af lønsummen.

Af *Jørgen Junior* (FP) til socialministeren (11/3 77):

»Hvilke økonomiske konsekvenser vil det få at lade hjemmehjælp være gratis for pensionister med indtægter under 4.900 kr. for enlige og 7.200 kr. for pensionistægtepar samt tilsvarende, hvis grænsen sættes til 5.000 kr. for enlige og 10.000 kr. for pensionistægtepar?«
(Spm. nr. 34).

Begrundelse.

Erfaringerne fra Farum viser, at administrationen af den nugældende ordning er urimelig kostbar, hvorfor eksemplet herfra samt brev fra Slagelse kommune af 17. februar 1977 til socialministeriet og endelig artikel i Ekstrabladet den 11. marts 1977 er dele af baggrunden for spørgsmålet.

Socialminister *Eva Gredals* svar (18/3 77):
Vejledende betalingsregler for modtagelse af hjemmehjælp er fastsat i bistandslovens §§ 54 ff. og i socialministeriets cirkulære af 3. marts 1976. Der er heri fastsat regler for betaling for henholdsvis midlertidig og varig hjemmehjælp.

Betalingen for midlertidig hjemmehjælp be-

regnes på grundlag af modtagerens (husstandens) skattepligtige indkomst med fradrag af et beløb svarende til personfradraget. For varig hjemmehjælp beregnes betalingen ud fra den skattepligtige indkomst, og for pensionister ud fra de beløb, der anvendes ved beregning af pensionstillæg m. v. Før beregningen af betalingen fradrages et beløb svarende til folkepensionens grundbeløb med pensionstillæg.

Det tilføjes, at det i betalingscirkulæret er fastsat, at det sociale udvalg, såfremt den faktiske indkomst, som husstanden har til rådighed, væsentligt overstiger den skattepligtige indkomst, f. eks. på grund af specielle skatte-tekniske fradrag, kan fastsætte en højere betaling, end skalaerne tilsiger.

De foreslåede ændringer af beløbsgrænserne for betaling af hjemmehjælp vil ikke medføre en nedsættelse af betalingen for midlertidig hjemmehjælp på grund af betalingskalaens begyndelsespunkt og fradragsbeløbenes størrelse (betalingen begynder først ved en beregnet indkomst på 22.000 kr.).

Med hensyn til betalingen for varig hjemmehjælp vil der finde en ændring af betalingen sted. Det er forudsat, at ændringen i fradragene i indkomsten er gældende for alle pensionister, også de pensionister med en indkomst på over de nævnte beløb.

For enlige pensionister foreslås et ekstra fradrag på henholdsvis 4.900 kr. og 5.000 kr. Dette svarer til en nedsættelse af timebetalingen for hjemmehjælp med ca. 5 kr. pr. time for alle indkomster. Denne nedsættelse af timebetalingen kan anslås at svare til ca. 20 mill. kr. i mindre indbetaling. Det har ikke været muligt at tage hensyn til en eventuelt afledt virkning med større efterspørgsel efter hjemmehjælp som følge af mindre betaling pr. hjemmehjælpstime.

For pensionistægtepar foreslås et ekstra fradrag på henholdsvis 7.200 kr. og 10.000 kr. Dette svarer til en nedsættelse af timebetalingen med henholdsvis ca. 7 kr. og 10 kr. pr. time. Det er igen forudsat, at forhøjelsen af fradraget gælder alle pensionistægtepar. Nedsættelsen af timebetalingen med 7 kr. pr. time for alle pensionistægtepar kan anslås til ca. 5 mill. kr., og nedsættelse af timebetalingen med 10 kr. pr. time kan anslås til ca. 10 mill. kr.

På dette grundlag indebærer en ændring af fradragene for enlige pensionister og pensionistægtepar med henholdsvis 4.900 kr. og 7.200

【Socialministeren.】

kr. årligt en mindrebetalning for hjemmehjælp på ca. 25 mill. kr.

Ved ændring af fradragene til henholdsvis 5.000 kr. og 10.000 kr. vil der være en mindrebetalning for hjemmehjælp på ca. 30 mill. kr.

Som nævnt ovenfor er der ikke taget hensyn til en eventuel afledet virkning, som forøger efterspørgslen efter hjemmehjælp på grund af lavere timebetaling for hjemmehjælp.

Det bemærkes, at beregningerne er behæftet med en meget betydelig usikkerhed.

Af *Jørgen Junior* (FP) til socialministeren (11/3 77):

»Hvilke økonomiske konsekvenser vil det få, at der indføres en regel om, at de første 5.000 kr. årlig indtægt – ud over lomme pengebeløbet – friholdes i relation til egen betaling for ophold på plejehjem?«

(Spm. nr. 35).

Begrundelse.

Der henvises til mit spørgsmål af 2. marts 1977 samt ministerens svar af 10. marts 1977.

Socialminister *Eva Gredals* svar (18/3 77):

Betalingsreglerne for ophold på plejehjem er fastsat i bistandslovens § 84 og pkt. 118 ff. i socialministeriets cirkulære af 29. marts 1976. Der er heri fastsat, at pensionister, der har indtægt ud over pensionen, skal betale 60 pct. heraf. Skat fradrages i indtægten, inden betalingen beregnes. Såfremt indtægten stammer fra personligt arbejde, fradrages endvidere indtægten på indtil det dobbelte af beløbet til personlige fornødenheder, inden betalingen beregnes. Der henvises herved til svar på spørgsmål 4 af 2. marts 1977 (svar af 10. marts).

Det forudsættes, at det nævnte beløb på 5.000 kr. er pensionistens årlige bruttoindkomst. Hertil svarer en egenbetaling på ca. 1.800 kr. årligt efter fradrag af skat.

Ved skønnet over de økonomiske konsekvenser er det herefter antaget, at beboerne på plejehjem, der for øjeblikket betaler op til 1.800 kr. for ophold, helt fritages for betaling. Endvidere antages det, at betalingen for beboere, der i øjeblikket betaler mere end 1.800 kr., bliver nedsat med dette beløb.

Ud fra disse forudsætninger kan det på grundlag af oplysninger fra nogle store bykommuner skønsmæssigt anslås, at mindrebetalin-

gen for de beboere, der har en bruttoindkomst på op til 5.000 kr., vil andrage 5–10 mill. kr.

For de beboere, der har en indkomst på 5.000 kr. og derover, vil der være en mindrebetalning på 20–25 mill. kr.

Den samlede mindrebetalning kan herefter anslås til 25–35 mill. kr.

Det bemærkes, at beregningerne er behæftet med en vis usikkerhed, da der ikke foreligger landsdækkende statistiske oplysninger.

Det tilføjes, at en ændring i betalingsreglerne, som foreslået i spørgsmålet, vil kræve ændring af bistandslovens § 84.

Af *Brusvang* (CD) til justitsministeren (14/3 77):

»Vil ministeren medvirke til, at der med den strafferetlige reaktion i henhold til straffeloven eller særlovgivningen er gjort endeligt op med følgerne for borgeren af en lovovertrædelse?«

(Spm. nr. 38).

Begrundelse.

Det er efterhånden en kendt sag, at de strafferetlige følger er vidt forskellige, alt efter om der er tale om en almindelig borger, ansat i det private erhvervsliv, eller en offentligt ansat tjenestemand, uanset at der er tale om samme forseelse. For den almindelige borger er regnebrættet gjort op med bøde eller hæfte/fængselsstraf. For tjenestemanden vil der som hovedregel være tale om en helt uacceptabel tillægsstraf i form af fortabelse af stilling eller pension selv ved forholdsvis mindre lovovertrædelser. Særlig grelt har forholdet udviklet sig i tilfælde, når det for så vidt angår højere tjenestemandstillinger, f. eks dommerembeder, accepteres, at vedkommende ansøger har gjort sig skyldig i overtrædelser, som i øvrigt ville diskvalificere ansøgeren til en stilling som betjent. Dette kan simpelt hen ikke være stemmende med principperne i et moderne retssamfund. Senest er debatten om disse spørgsmål blevet aktualiseret ved udnævnelsen af en forhenværende MFer, Per Gudme, til landsdommer.

Jeg drager ikke et sekund Gudmes kvalifikationer til embedet i tvivl. Derfor må det alligevel virke krænkende for retsbevidstheden, at andre, der også har gjort sig skyldig i en overtrædelse af færdselslovgivningen (spiritusdom), ikke længere kan fortsætte i deres tjenestemandstilling som f. eks. politifunktionær.

[Brusvang.]

Intet menneske er som bekendt fejlfrit. Forskellen mellem dem, der er blevet dømt for spirituskørsel (noget jeg absolut fordømmer), og andre er ofte alene den, at disse sidste ikke er blevet pågrebet. Derfor stop for al urimelig forargelse. Loven foreskriver en straf for overtrædelsen. Når straffen er udstået, er lovovertræderen helt selvfølgelig et lige så godt medlem af samfundet som sine medborgere.

Jeg indrømmer, at der må gøres undtagelser ved de helt grove overtrædelser, som viser, at vedkommende slet ikke mere kan indpasses i et normalt samfund (lystmordere etc.).

I konsekvens af ovenstående har jeg samtidig tilskrevet justitsministeren og bedt ham overveje genansættelse af forhenværende overbetjent Jørgen Dam, Hobro.

Justitsminister *Orla Møllers* svar (16/3 77):

Efter tjenstemandslovens § 10 skal en tjenestemand såvel i som uden for tjenesten vise sig værdig til den agtelse, som stillingen kræver. Denne bestemmelse indebærer, at det er en betingelse for ansættelse – og fortsat forbliven – i en tjenstemandsstilling, at den pågældende ikke bliver straffet for et forhold, som fratager tjenstemanden den for stillingen nødvendige agtelse m. v.

Det kan i den forbindelse nævnes, at der gælder i det væsentlige tilsvarende bestemmelser for valgbarhed til folketinget og kommunalbestyrelser.

Ved formuleringen af bestemmelsen har det ikke været hensigten på forhånd endeligt at fastlægge, hvilke straffe der skal have den nævnte virkning. Ved den valgte formulering er det tværtimod tilsigtet, at indholdet af lovens begreb kan undergå ændringer i overensstemmelse med ændrede samfundsforhold.

De seneste års ændringer af færdselslovgivningen, herunder omlægning af straffen for kørsel med motordrevet køretøj i spirituspåvirket tilstand, har således efter justitsministeriets opfattelse nødvendiggjort en nyvurdering af disse straffes betydning for offentlige ansættelsesforhold.

I begrundelsen for spørgsmålet nævnes dels konstitutionen af en advokat som landsdommer, dels afskedigelse af en polititjenestemand. Justitsministeriet finder af principielle grunde ikke at burde udtale sig om disse sager, der vedrører navngivne enkeltpersoner. Det kan dog nævnes, at de nævnte sager er usammen-

lignelige, allerede fordi afskedigelsen af polititjenestemanden ikke kun var begrundet med en straf for overtrædelse af færdselsloven.

Af *Inger Stilling Pedersen* (KrF) til socialministeren (14/3 77):

»Kan ministeren oplyse, hvordan bistandslovens § 69, stk. 1, der pålægger kommunerne at sørge for det nødvendige antal pladser på daginstitutionerne for børn og unge, skal tolkes, og hvad er det nødvendige antal pladser?«

(Spm. nr. 39).

Begrundelse.

Der opstår megen diskussion om, hvordan denne paragraf skal fortolkes. Nogle mener, at kommunerne skal oprette institutioner, så alle børn, der ønskes optaget i en daginstitution, kan blive det.

Forældre har ret til at arbejde, og derfor har de også ret til at få deres barn i en daginstitution, påstås der.

Socialminister *Eva Gredals* svar (21/3 77):

Ifølge bistandslovens § 69, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på daginstitutioner for børn og unge, herunder socialpædagogiske fritidsforanstaltninger.

I folketingets spørgetid onsdag den 19. januar i år besvarede indenrigsministeren på socialministerens vegne et lignende spørgsmål om indholdet af bistandslovens § 69, stk. 1, fra folketingsmedlem *Tove Jørgensen*.

Ved denne lejlighed blev det bl. a. anført, at det efter loven er et krav, at der skal være daginstitutioner i kommunerne, men at loven ikke siger noget om antallet af institutioner, bortset fra at der skal være det nødvendige antal pladser. Det er således først og fremmest den enkelte kommunalbestyrelse, der må vurdere, hvad det nødvendige antal pladser er. Denne vurdering kommer bl. a. til udtryk i de udbygningsplaner, som alle kommuner efter den sociale styrelseslov er forpligtet til at udarbejde én gang om året.

Gennem udbygningsplanlægningen har socialministeren samtidig en mulighed for at påvirke udviklingen, således at serviceniveauet ikke i de enkelte kommuner falder ganske uden for rammerne af det acceptable.

Hvis man på grundlag af en kommunal udbygningsplan må antage, at disse rammer er

[Socialministeren.]

overskredet, kan ministeren give kommunen et påbud om at indsende en plan til socialministeriets godkendelse efter første ordinære planrevision.

I disse bestemmelser ligger der altså et arbejdsredskab for socialministeren, hvis eksistens ministeren i høj grad er opmærksom på.

Hertil kan føjes, at fastlæggelse af det nødvendige antal daginstitutionspladser i de enkelte kommuner sker ud fra overvejelser på det lokale plan, dog således, at socialministeren gennem arbejdet med de kommunale udbygningsplaner har mulighed for at gribe ind i tilfælde, hvor serviceniveauet falder ganske uden for rammerne af det acceptable. Det er derfor ikke muligt generelt at oplyse om, hvad der for de enkelte kommuner er det nødvendige antal pladser, idet det primært afhænger af vurderinger i de lokale folkevalgte organer.

Af *Kjærulff-Schmidt* (FP) til finansministeren (15/3 77):

»Vil ministeren i god tid før kommunevalget i 1978 ændre reglen om offentligt ansattes tjenestefrihed uden lønfradrag ved varetagelse af offentlige hverv som kommunalbestyrelsesmedlemmer m. v.?«

(Spm. nr. 41).

Begrundelse.

Spørgeren har noteret, at finansministeren i en udtalelse til Aalborg Stiftstidende har udtalt sig kritisk om, at offentligt ansatte kan opnå 30 dages årlig tjenestefrihed uden lønfradrag til at passe arbejdet som f. eks. kommunalbestyrelsesmedlemmer og lign., samtidig med at skatteyderne betaler dem diæter for det pågældende hverv.

En håndværker eller en arbejder har ikke og vil aldrig kunne opnå mulighed for at blive væk fra sit arbejde i 1½ måned om året uden at gå ned i arbejdsindtægt.

Begunstigelsen af de offentligt ansatte fører til det meget uheldige, at det kommunalpolitisk arbejde mere og mere domineres af de offentligt ansatte.

Rimeligt vil det være helt at afskaffe særbehandlingensordningen.

Hvis ministeren ikke vil gå så vidt, skal jeg anmode om, at svaret giver oplysning om,

hvad der taler for at opretholde særbehandlingerne.

Under alle omstændigheder håber jeg, at ministeren er enig med mig i, at ændringer bør gennemføres i så god tid, at de politiske foreninger og kandidater i landets kommuner inden kommunevalget i 1978 kan nå at indrette sig efter dem.

Finansminister *Heinesens* svar (22/3 77):

De gældende regler om spørgsmålet er fastsat i bekendtgørelse nr. 215 af 31. maj 1972 om afholdelse af udgifter til tjenestens udførelse under tjenestemænds fravær som følge af varetagelse af ombud samt hverv som medlem af folketinget m. v. Reglerne betød en væsentlig stramning i forhold til den tidligere ordning, og bestemmelserne blev i 1972 udformet efter forhandling med de kommunale sammenslutninger.

Den senere udvikling, herunder størrelsen af de nuværende kommunale diæter samt den pr. 1. december 1974 stedfundne arbejdstidsnedsættelse og overgangen til 5 dages uge med gennemsnitlig 8 timer pr. dag, har gjort det naturligt at overveje visse tilpasninger af bestemmelsen om tjenestefrihed uden lønfradrag i 30 dage inden for et ferieår. Der er rettet henvendelse til de kommunale sammenslutninger herom.

Da de nugældende regler har vist sig vanskelige at administrere inden for undervisningsområdet, er dette problem ligeledes medtaget i henvendelsen.

De indkomne svar fra de kommunale sammenslutninger indeholder reservationer med hensyn til en stramning af reglerne. Der vil naturligvis være behov for yderligere overvejelser, som forventes afsluttet inden kommunevalget i 1978.

For så vidt angår spørgerens bemærkning om privatansattes tab af arbejdsindtægt kan jeg oplyse, at det fremgår af den kommunale styrelseslovs § 16, stk. 4, at der kan ydes erstatning for dokumenteret mistet arbejdsfortjeneste. Godtgørelsen kan gå op til 3 gange det fastsatte diætbløb, såfremt tabet af arbejdsindtægt går ud over det fastsatte diætbløb. Denne bestemmelse må indgå i de samlede overvejelser, som vil finde sted ud fra det grundsynspunkt, at der så vidt muligt bør være ligestilling mellem de forskellige grupper af personer i det kommunale arbejde.

Af *Brusvang* (CD) til finansministeren (16/3 77):

»Vil ministeren oplyse, hvad der er årsag til, at staten ikke vil slutte overenskomst med Sammenslutningen af danske Lægeseekretærer (SadL)?«

(Spm. nr. 45).

Begrundelse.

Spørgeren er principielt af den opfattelse, at den faglige virksomhed, der udfoldes af landsorganisationen (LO) og HK er særdeles værdifuld, og at en samlet organisering af lønmodtagerne er at foretrække. Undtagelse må dog gøres i de tilfælde, hvor visse grupper af lønmodtagere dokumenterer, at de ikke får deres interesser fuldt varetaget uden gennem selvstændig overenskomst, og lovgivningens betingelser herfor i øvrigt er opfyldt.

Sammenslutningen af danske Lægeseekretærer repræsenterer med sine ca. 4.000 medlemmer halvdelen af samtlige organiserede lægesekretærer. Ved et mæglingsmøde sidste år anerkendte finansministeriet sammenslutningens ret til at forhandle overenskomst for sine medlemmer. Det er denne ret, som sammenslutningen nu gennem spørgsmålet til ministeren vil søge gennemført over for ministeriet.

Sammenslutningen, som er en partipolitisk neutral organisation, finder endvidere, at HK, som også repræsenterer en del lægesekretærer, gennem sin lønpolitik over for lægesekretærerne har prioriteret en almindelig kontoruddannelse væsentlig højere end den autoriserede lægesekretæruddannelse, og at den uddannelse, som HK tilbyder de kommende lægesekretærer, ikke er tilstrækkelig.

Sammenslutningen har gennem årene konsekvent hævdet, at en forbedret lægesekretæruddannelse er en forudsætning for, at lægesekretærerne kan varetage deres arbejdsmæssige funktioner på en for patienterne og samfundet tilfredsstillende måde.

Finansminister *Heinesens* svar (23/3 77):

Ved henvendelse til finansministeriet har Sammenslutningen af danske Lægeseekretærer fremsat begæring om, at finansministeriet optager forhandling med sammenslutningen som forhandlingspart med henblik på indgåelse af overenskomst om løn- og ansættelsesvilkår gældende for ikke-tjenestemandsansatte lægesekretærer i statstjenesten i tiden efter 1. april 1977.

Finansministeriet har over for dette ønske indtaget det standpunkt, at ministeriet i overensstemmelse med praksis på dette område kun er forpligtet til at føre forhandlinger med én funktionærorganisation for hver enkelt personalegruppe. Arbejde af den karakter, hvormed lægesekretærer i statstjenesten er beskæftiget, er i forvejen dækket af overenskomsten vedrørende ansættelsesforholdene for kontorfunktionærer, som finansministeriet har indgået med Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark (HK). På denne baggrund anser finansministeriet sig for berettiget til at kræve, at en organisation, der ønsker at opnå en ny overenskomst for ansatte inden for kontorområdet, repræsenterer mindst halvdelen af det personale, som inden for hele statens område udfører arbejde af denne karakter.

I princippet anerkender finansministeriet, at Sammenslutningen af danske Lægeseekretærer er berettiget til for sine medlemmer at kræve forhandling om løn- og arbejdsvilkår i medfør af bestemmelsen i funktionærlovens § 10, men må samtidig lægge til grund, at den i funktionærloven hjemlede organisations- og forhandlingsret ikke kan påberåbes som støtte for krav på indgåelse af kollektive overenskomster.

Af *Maisted* (FP) til finansministeren (15/3 77):

»Ministeren bedes oplyse, hvorvidt man har forsøgt at iværksætte beskæftigelsesarbejder i erhvervslivet, der kunne give en bedre udnyttelse af skatteydermidlerne end eksemplet fra miljøministeriet, der under statsskovvæsenet vil anvende ca. 58 mill. kr. til lønninger for at producere varer for 11 mill. kr.?«

(Spm. nr. 43).

Begrundelse.

En sænkning af det private erhvervslivs omkostningsniveau ved at hæve den skattefrie bundgrænse i modsætning til det i spørgsmålet nævnte eksempel vil give et positivt forhold mellem lønudgifterne og varepriserne, således at varepriserne vil være mere konkurrencedygtige.

Finansminister *Heinesens* svar (23/3 77):

I spørgsmålet antydes, at der skulle være et misforhold mellem en statsudgift på 58 mill. kr. til beskæftigelsesarbejder i statsskovvæsenet og deraf afledede forøgede salgsindtægter på 11 mill. kr. Som det så ofte er tilfældet ved

[Finansministeren.]

Fremskridtspartiets utallige spørgsmål, bygger også dette spørgsmål på helt overfladiske betragtninger.

For det første iværksættes beskæftigelsesarbejder primært for at bringe arbejdsløse i beskæftigelse – og ikke for at tilvejebringe et driftsøkonomisk overskud. Det er derfor et afgørende hensyn ved udvælgelsen af beskæftigelsesarbejder, at der er tale om en høj lønkvote – i det foreliggende tilfælde 70–80 pct.

For det andet er investeringer i skovbrug i udpræget grad langtidsinvesteringer, hvor det økonomiske afkast først viser sig i løbet af en årrække.

For det tredje tilsigter det foreliggende forslag – som det i øvrigt klart fremgår af forslagens bemærkninger – i høj grad at tilgodese miljømæssige og rekreative hensyn, herunder bl. a. etablering af stier, raste- og parkeringspladser, toiletter, borde og bænke m. v. Selv om sådanne investeringer ikke direkte giver et økonomisk afkast, kan de alligevel – ud fra en bredere synsvinkel end hensynet til profitmaksimering – være samfundsmæssigt værdifulde.

For det fjerde skønnes de pågældende arbejder – som det fremgår af forslagens bemærkninger – at have en beskæftigelsesmæssig effekt svarende til 800–1.000 helårsarbejdere. Som følge heraf får staten en besparelse på udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge på ca. 50 mill. kr.

Af *Steen Folke* (VS) til udenrigsministeren (17/3 77):

»Udtrykker overlæge dr. med. Vagn Seele og fhv. direktør for Mødrehjælpen, Vera Skalts, den danske regerings holdning, når de går ind for den indiske regerings sterilisationsprogram og bagatelliserer tvangssterilisationerne?«

(Spm. nr. 48).

Begrundelse.

Vagn Seele og Vera Skalts har været udsendt af DANIDA for at vurdere en indisk ansøgning om støtte til et familieplanlægningsprogram. På den baggrund får deres udtalelser til Politiken den 6. marts 1977 et officielt præg. Det følgende er et udpluk af citater fra interviewet i Politiken: Vagn Seele: »Derfor har de skruet bissen på i Indien, og det virker ikke tiltalende på en sart vesteuropæisk sjæl. Men det er en forbandet nødvendighed.« Begge: »Og familieplanlægning i Indien er ensbetydende

med sterilisation.« Interviewer: »Hvad med tvangssterilisationerne?« Vera Skalts: »Ja, dem har vi herhjemme hørt meget om. Det er der sensation i. Men vi mener, at sagen er overdrevet.«

Udenrigsminister *K. B. Andersens* svar (23/3 77):

Jeg kan bekræfte, at fhv. direktør for Mødrehjælpen, Vera Skalts og overlæge, dr. med. Vagn Seele i februar har deltaget i en undersøgelse af en indisk anmodning om bistand til det indiske familieplanlægningsprogram. Jeg har endnu ikke modtaget deres rapport om undersøgelsen, og jeg har derfor ikke noget sikkert grundlag for at udtale mig om deres syn på det spørgsmål, der er rejst. De udtalelser, som de er citeret for i dagbladet Politiken, læser jeg imidlertid ikke som en billigelse.

I øvrigt bemærkes, at der er overvejende enighed om, at den kraftige befolkningsvækst i Indien er et meget alvorligt problem for landet, hvorfor den indiske regering også gennem mange år har søgt at gennemføre et familieplanlægningsprogram. I dette program indgår sterilisation af mænd og kvinder som et af de svangerskabsforebyggende midler, man tilbyder befolkningen, en metode, som i øvrigt finder stigende anvendelse også i Danmark. Jeg går ud fra, at spørgsmålet derfor ikke drejer sig om berettigelsen af at anvende denne metode på frivillig basis i familieplanlægningsprogrammet.

Hvad de omtalte tvangssterilisationer angår har sundhedsministeren i den nuværende regering fremhævet, at regeringen ikke har aktuelle planer om at gennemføre en obligatorisk børnebegrensning. Han har også ved flere lejligheder taget afstand fra anvendelse af tvangsmetoder ved gennemførelsen af familieplanlægningsprogrammet. Dertil kommer at man fra den indiske regerings side har beklaget de tilfælde, hvor sådanne tvangsmetoder trods alt er blevet taget i anvendelse af lokale delstatsmyndigheder, der jo i Indien har ansvaret for administrationen af denne sektor.

Af *Voigt* (FP) til indenrigsministeren (15/3 77):

»Vil ministeren tage en drøftelse med sygehusudvalget i Fyns amtsråd angående lukningen af fødeafdelingen på Assens sygehus med henblik på at genåbne afdelingen?«

(Spm. nr. 42).

[Voigt.]**Begrundelse.**

Det forekommer spørgeren meget uheldigt, at det fynske amtsråd har besluttet at fastholde lukningen af fødeafdelingen på Assens sygehus.

Begrundelsen skulle være, at det kniber med at skaffe et tilstrækkeligt antal jordemødre. Men det må dog være muligt at få ansat et par stykker på Assens sygehus, som dækker et ret så stort distrikt.

Det er ikke hensigtsmæssigt, at man blot henstiller til de vordende mødre, at de skal tage af sted til Fåborg eller Odense en dag i forvejen. Alle ved jo, at ringer en kvinde til sygehuset og siger, at nu tror jeg, at det er op over, så spørger hospitalet, om vandet er gået, ellers haster det ikke. Det er heller ikke særlig bekvemt eller pragtfuldt at føde sit barn i en ambulance, som det er sket efter afdelingens lukning, ikke fordi falckredderne ikke er kvalificeret til at virke som fødselshjælpere, men det forekommer urimeligt, at sådanne situationer skulle være nødvendige.

Ministeren bedes derfor i den forestående drøftelse med det fynske amtsråd komme ind på problemet om de manglende jordemødre og til spørgeren oplyse, hvad der kan gøres for at få en større tilgang til faget.

Indenrigsminister *Egon Jensens* svar (23/3 77):

Ved lov nr. 282 af 7. juni 1972 om svangerskabshygiejne og fødselshjælp indførtes en nyordning af tilrettelæggelsen af fødselshjælpen. Formålet med nyordningen var først og fremmest at forbedre fødselshjælpen ved bl. a. at opprioritere institutionsfødsler i forhold til hjemmefødsler. Hertil kom ønsket om at give jordemødrene rimelige arbejdsforhold.

Indførelsen af den nye fødselsordning medførte, at den jordemodermangel, der eksisterede i forvejen, blev accentueret, idet ordningen som nævnt medførte forbedrede arbejdsvilkår for jordemødrene, herunder fastsættelse af en arbejdstidslængde for jordemødre, der svarede til den arbejdstidslængde, der i øvrigt var gældende i samfundet.

Denne jordemodermangel består endnu, især i provinsen, og er baggrunden for spørgsmålet.

Fyns amtsråd har i 1973 udarbejdet en betænkning om fødselsbetjeningen i amtskommunen. Forslagene i denne betænkning danner baggrund for amtskommunens midlertidige fødeordning. En endelig fødselshjælpsplan er end-

nu ikke udarbejdet og derfor endnu ikke forelagt til indenrigsministeriets godkendelse, som anført i § i lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp.

Efter den midlertidige fødeordning er amtskommunen opdelt i 5 områder (centre), hvert indeholdende ét eller flere fødesteder. Der er i alt 10 fødesteder.

Til at betjene disse 10 fødesteder er der i alt for tiden ansat 55 jordemødre, hvoraf nogle er deltidsansat, således at der i alt rådes over 45 heltidsansatte. Såfremt de arbejdstider, der er indeholdt i gældende overenskomster, skulle overholdes, og samtlige 10 fødesteder skulle betjenes tilfredsstillende, skulle der være ansat i alt 82 fuldtidsbeskæftigede jordemødre. Fyns amtskommune mangler altså 37 jordemødre.

Det siger sig selv, at det under disse vilkår er overordentlig vanskeligt for amtsråd og sygehusudvalg at tilrettelægge fødselshjælpen og foretage den nødvendige prioritering og fordeling af ressourcerne.

I Fåborgcentret er der 2 fødesteder: Fåborg og Assens. I efteråret 1975 besluttede amtsrådet at lukke fødestedet på Assens sygehus i weekenderne. Da der imidlertid skete en yderligere personalereduktion, besluttede amtsrådet, efter indstilling fra jordemødrene i Fåborgcentret, den 3. marts 1976 midlertidigt at lukke fødeafdelingen på Assens sygehus.

For at give et indtryk af problemet skal nævnes, at der i Fåborgcentret betjenes ca. 600 fødsler om året. Normeringen burde være 8 jordemødre og 11 jordemødre, hvis Assens skulle betjenes. Der er ansat 4,25 jordemødre.

At fødeafdelingen er lukket indebærer, at selve fødslerne må foregå i Fåborg, hvorimod barselshvilen stadig foregår i Assens. I de normale tilfælde bringes de fødselspatienter, der har bopæl i Assensområdet, derfor tilbage til Assens sygehus få timer efter fødslen. Uafviselige hastefødsler behandles dog på Assens sygehus af lægerne, men uden jordemoderassistance.

Ordningen er midlertidig, og så snart det lykkes at få ansat flere jordemødre, er det amtsrådets hensigt at genåbne fødeafdelingen på Assens sygehus.

Midlertidige lukninger efter samme retningslinier er også sket af fødestederne i Kerteminde og i Rudkøbing.

Vedrørende spørgsmålet om afhjælpning af jordemodermangelen kan det oplyses, at der netop er iværksat en forøgelse af jordemoder-

[Indenrigsministeren.]

skolens uddannelseskapa- citet på 100 pct., så- ledes at antallet af færdiguddannede jordemo- derelever pr. år fra 1979 vil være fordoblet fra de nuværende 30 kandidater til 60 kandidater. Man må derfor påregne, at der endnu i nogle år vil være jordemodermangel i store dele af landet.

Det fremgår af foranstående, at Fyns amts- råd og sygehusudvalget arbejder under særde- les vanskelige vilkår. At ansætte et par jorde- mødre på Assens sygehus lader sig ikke gøre, uden at der sker en tilsvarende forringelse an- detsteds i amtskommunen. Som nævnt deler Assens skæbne med Kerteminde og Rudkøbing.

Det er indenrigsministeriets og sundhedssty- relsens opfattelse, at Fyns amtsråd og sygehus- udvalget gør, hvad der er faktisk muligt, for at få fødselshjælpen til at fungere tilfredsstillende. En løsning på problemerne kan formentlig først ventes, når kapacitetsforøgelsen på jorde- moderskolen er slået igennem.

Indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen finder herefter ikke, at det tjener noget formål at tage en drøftelse med sygehusudvalget i Fyns amtsråd angående lukningen af fødeafdelingen på Assens sygehus.

Af *Aksel Pedersen* (V) til miljøministeren (18/3 77):

»Hvilke overvejelser har ministeren gjort sig om at ændre naturfredningsloven for bl. a. at få ophævet fredningsplanudvalgene, og hvornår agter ministeren at fremsætte lovforslag herom?«

(Spm. nr. 60).

Begrundelse.

I forbindelse med den seneste revision af na- turfredningsloven udtalte folketingsudvalget om fysisk planlægning bl. a., at de senere års udvikling inden for planlægningslovgivningen giver grundlag for at ophæve fredningsplanud- valgene, således at fredningsplanlægningen in- tegreres i regionplanlægningen, og udvalget op- fordrede samtidig ministeren til at fremsætte lovforslag herom.

Nu er regionplanlægningen vidt fremskre- den, og kommuneplanloven er trådt i kraft, og det må derfor være rigtigst at få en ordning, der samler planlægningen kommunalt og regio- nalt i kommuner/amtskommuner.

Miljøminister *Niels Matthiasens* svar (23/3 77):

I 1974 afgav daværende miljøminister Hol- ger Hansen en redegørelse vedrørende fred- ningsplanudvalgene, som blev debatteret her i salen, og som mundede ud i en flertalsbeslut- ning om at opretholde udvalgene.

Allerede året efter, i 1975, blev udvalgene på ny drøftet i forbindelse med den seneste ændring af naturfredningsloven. Et flertal i ud- valget for fysisk planlægning udtalte ved den lejlighed:

»Når der foreligger godkendte regionplaner, hvori fredningsplanlægningen er indarbejdet, finder udvalget, at tidspunktet er inde til, at den fremtidige fredningsadministration ændres i lyset af de seneste års udvikling inden for planlægningslovgivningen. Udvalget finder, at denne giver grundlag for at ophæve frednings- planudvalgene, således at fredningsplanlægning- en i overensstemmelse med intentionerne bag lovene om lands- og regionplanlægning in- tegreres i regionplanlægningen.

Flertallet opfordrer derfor ministeren til at fremsætte lovforslag herom og i denne forbin- delse fremsætte lovforslag, der sikrer de over- ordnede samfundsmæssige fredningsinteresser den nødvendige indpasning i den fremtidige planlægning«.

På grundlag af nogle foreløbige overvejelser i regeringen kan jeg oplyse, at den kommende lovændring efter regeringens opfattelse bør omfatte en ophævelse af fredningsplanudval- gene og en overførelse af den regionale fred- ningsplanlægning til amtskommunerne. Sigtet må være at samle planlægningsarbejdet vedrø- rende arealanvendelsen hos amtskommunerne, idet vi samtidig må tilrettelægge en arbejdsde- ling i forhold til de centrale fredningsmyndig- heder, der sikrer, at varetagelsen af frednings- interesserne som helhed ikke svækkes.

Fredningsinteresserne kan karakteriseres ved, at de ofte omfatter ideelle hensyn, som kan være vanskeligt stillede over for f. eks. modstå- ende økonomiske interesser. Fredningsinteres- serne karakteriseres også ved, at de hyppigt har en betydning og værdi, som rækker ud over det lokale eller regionale, og som gør det nødvendigt, at de afvejes som led i en større sammenhæng.

En ophævelse af fredningsplanudvalgene bør derfor følges op af en styrkelse af frednings- styrelsens indflydelse på det lokale og regio-

[Miljøministeren.]

nale fredningsarbejde, hvad der må tages hensyn til ved fordelingen mellem amtskommunerne og fredningsstyrelsen af de stillinger, som i øjeblikket er til rådighed ved løsningen af disse opgaver.

Jeg har haft nogle foreløbige drøftelser om problemerne med de kommunale organisationers formænd. Det er på grundlag af disse drøftelser mit indtryk, at man vil kunne finde frem til en løsning, der på den ene side sikrer, at fredningshensynenes indflydelse på den samlede planlægning og arealanvendelse ikke svækkes og på den anden side gennem en overførelse af opgaver til amtsrådene sikrer, at disse folkevalgte råd selv varetager fredningsinteresserne i forbindelse med regionplanlægningen.

Det er min hensigt at søge at få et lovforslag fremsat i næste folketingsår, helst således at ordningen vil kunne træde i kraft pr. 1. januar 1979.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om Den grafiske Højskole.

(Lovforslag nr. L 75. Fremsat 11/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Mette Groes (S):

Lovforslaget drejer sig simpelt hen om overflytning af Den grafiske Højskole fra handelsministeriets til undervisningsministeriets ressort. Overflytningen er ønsket af skolen selv og er i overensstemmelse med den tendens, der er til at samle uddannelsesinstitutioner under undervisningsministeriet.

Valget afbrød arbejdet med dette lovforslag på et tidspunkt, hvor det næsten var tilendebragt. Der er stillet et utal af spørgsmål i udvalget og også svaret på dem. Der har været fremmøde for udvalget fra højskolen, og problematikken lader i det hele taget til at være så gennemgribende analyseret og velviljen i almindelighed over for højskolen så stor, at man blot kan håbe på, at arbejdet hurtigt må finde sin afslutning. Derfor taler især, at Den grafiske Højskole er i stærk nød for bedre lokaler og har mulighed for at leje sig ind på Glentevej i egnede lokaler, der tidligere er benyttet af Metalhøjskolen.

Det må være rimeligt, at tinget ikke sinker denne tiltrængte udflytning unødigt, og jeg skal derfor på min gruppes vegne anbefale en hurtig og velvillig behandling af forslaget.

Wissing (FP):

Da lovforslaget er en genfremsættelse af det forslag til lov om Den grafiske Højskole, som var til første behandling her i tinget den 10. november 1976, kan jeg henvise til, hvad fremskridtspartiets ordfører dengang udtalte om forslaget. De indvendinger, vi ved den lejlighed fremførte mod lovforslagets intentioner, har vi stadig væk, og fremskridtspartiet kan derfor ikke gå ind for dette forslag.

Bertel Haarder (V):

Venstre er stadig lidt bekymret for, om denne overførsel fører til, at kontakten mellem forskningen, der foregår på Den grafiske Højskole, og virksomhederne på en eller anden måde bliver forringet. Det ville i så fald være i modstrid med alt, hvad man taler om inden for forskningen i øvrigt. Vi ser udmærket behovet for, at Den grafiske Højskole får bedre faciliteter at virke i, men om overførslen fra handelsministeriet til undervisningsministeriet er nødvendig for at fremskaffe det, er vi ikke overbevist om.

Men bortset fra det er vi ligesom ved forrige første behandling velvilligt indstillet over for både Den grafiske Højskole og forslaget, og vi vil behandle det meget velvilligt i udvalget.

Gerda Møller (KF):

Jeg vil tillade mig at henvise til, hvad jeg sagde under førstebehandlingen i november måned. Vi er stadig væk i den konservative folketingsgruppe bekymrede for den afskæring fra det nære samarbejde, der har været til erhvervslivet, som vi mener bliver en følge af forslaget. Vi er også bekymrede for de mange bemyndigelser, der ligger til ministeren, og endelig er vi ikke helt sikre på, at den omstrukturering, som forslaget går ud på, er nødvendig lige nu.

Vi vil være positivt indstillet under udvalgsarbejdet. Jeg mener i modsætning til fru Mette Groes, at der var mange ting, der stod tilbage i udvalget, som vi ikke havde fået svar på. Det er jo et område, som er helt fremmed for udvalget, og jeg vil da håbe, at vi får lejlighed til at komme ud og se skolen og se, hvad det er, det i det hele taget drejer sig om. Men vi vil